

دیوبند صوبی

ایکٹھی سنہ

دار الفنون
الہیاء و کتابت و ترمیم و عمارت

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

کانون ثانی ۱۹۲۸

استانبول — یکی مطبعہ
۱۹۲۸

قراطمه

و

سنان - راشدالدين

(ابن اثير) ه كوره [ج ٧ ، ص ١٧٧ ، مصر طبعی ، ١٣٠١ ه] قراطمه ؛ تاريخ
ساحه سنده ايلك دفعه (٢٧٨ ه) ده (كوفه) خارچنده كوريلشدر .

(خوزستان) طرفندن (كوفه) خارچنده كائن (نهرين) تسميه اولنان كويه بر
كيمسه كمش ايدى . زهد و تجرد كوسترن بو آدم خورما يپراقلرندن زنبيل و ياپازمه يابه رق
الينك امكيه كچينيور و پك چوق نماز قيليور ايدى . خلق طرفندن كنديسى حقيقى
برزاهد كنى تلقى اولنان بو آدم ؛ ياشه كلنله زاهدانه سوزلر آچهرق نمازلرك بر كونده
بش وقت اوليوب اللى وقت اولديغنى سويليور و دائما دينى زمينلر اوزرنده اداره كلام
ايديبور ايدى . خلقك توجه و اعتمادى قازاندقدنصكره آل بيتدن بر امامك داعيسى
اولديغنى سويش اولان بو آدمه بر چوق كيمسه لر اجابت ايتش ايدى . تام بو صيراده
حادث اولان بر وقعه ده كنديسى حقه ده كى خلقك حرمت و محبتك ازديا ديتنه سبب
اولمش ايدى . شويله كه :

(نهرين) كوينك خورمالرني آلان تاجرلر ؛ طويلامش اولدقلى خورمالرى
بكتديرمك ايچون كويك بقالندن امنيتلى بر آدم صورمشلر و بقالك توصيه سيله معين بر
اجرت مقابلنده بو آدمى خورما بكچيلكنه آلمش ايدى . كوندوزلى اوروجلى اولان
بو آدم هر كون كويك بقالندن آلدىغى خورما ايله افطار ايديبور و خورمانك چكردكلرى
بقاله ويريور ايدى . خورما تاجرلى ايشلرني بيتيرد كدنصكره بقالك ياشنده بواجيرلرينك
حسابى كوردكلرى صيراده بو آدمك بقالندن اولجه كنديسنه و يرش اولديغى چكردكلرك
وزنى مقدارنده حسابدن تزييلات طلبنده بولنديغى ايشيدهرك « هم خورمارمزي بيور ؛
هم ده چكردكلرك حسابى صوريبور ... » ديه كنديسى دوكمش ايدى . بقالك ؛ بو
آدمك هر كون اوروجنى بوزمق ايچون كندى پاره سيله خورما آلوب كنديلرينك
خورمالرينه ال سورماش اولديغى سويشى اوزرينه تاجرلر حركتلرندن محبوب

اولش و كنديسندن عفو طلب ايتمش ايديلر . بووقعه نك كويده انتشاري اوزرينه اهالي آره سنده موجود اولان حس حرمة برده حس مرحمت انضمام ايتمش و بوآدمه مر بو طيئري برقايداها آرتمش ايدى .

(نهرين) كوينده بر مسكني اولميان بو آدم خسته لئمش و آچيقده قالمش ايدى . كوزلرينك قيرمز يلفندن طولايي (نبط) لساننده قيرمزي كوزلي معناسنه كلن (كرميته) ناميله ياد ايديلن بر كيمسه يه مذكور بقال بو خسته آدمي توصيه ايتمش و (كرميته) بو آدمي خانه سه آلوب تداوى ايلمش ايدى . بو آدم آرتق (كرميته) نك خانه سنى كنديسنه مسكن اتخاذا ايتمش اولمغله خلق بونا (كرميته) ديمكه باشلامش و بر مدت صكره بوكله (قرامط) شكاني آلمش ايدى .

(قرامط) بو كويده اهالينك تماميله امنيت و محبتلريني جلب ايتمش اولمغله تشكيلا نه باشلايوب كنديسنه اجابت ايدنلردن امام زمان نامه برر دينار ويريكي آليور ايدى . بونلردن اتخاب ايتمش اولديغى اون ايكي قهيه (عيسى - ص ، ع) نك حواري سى كبي اولدقلىرى سويله رك خاقي دعوت ضمننده بو كويدن اطرافه كوندرمش ايدى . بونلر امام اولمق اوزره (احمد بن محمد بن الحنفية) ي ايلرى سوريورلر ايدى . بونلردن (فرج ابن عثمان) نامنده كي داعي ؛ بو ذاتي [مسيح ، عيسى ، كله ، جبريل ، مهدي] ديه توصيف ايديبور ايدى . كويا بو ذات مسيح ؛ (فرج) ه انسان صورتنده كورنمش و (فرج) ك [حجت ؛ ناقه ؛ دابه ؛ يحيى بن زكريا ؛ روح القدس] اولديغى كنديسنه بيلديره رك طرفندن داعي تعيين ايتمش ايدى .

(فرج) ه بو ذاتك سويلديكنه كوره نماز ؛ ايكي ركعتي كونش دوغمان اول وايكي ركعتي ده كونش باتدقن صكره قيلنمق اوزره كونده درت ركعتن عبارت ايدى .

اذان ؛ اوچ تكبير وايكي شهادتله باشلايه رق آدم ، نوح ، ابراهيم ، موسى ، عيسى و محمد (صلعمهم) ك رسالتلرينه شهادتي تعقيماً يدنجي پيغمبر اولمق اوزره (احمد بن محمد ابن الحنفية) ذكر ايديله جك و بونك رسالته شهادتله ختام بوله جق ايدى . قبله ؛ قدس شريف ايدى . بوراسي حج ايديله جك و جمعه بازاره تحول ايديله جك ايدى . نمازك هر ركعتنده قيامده (استفتاح [۱]) او قونه جق ايدى كه بو (استفتاح) (احمد بن محمد بن الحنفية) يه

[۱] بسوره نك (ابن اثير) ده كوريلن متى شودر :

الحمد لله بكلمته وتعالى باسمه المتخذ [المتحد] لا وليا لله باوليا لله قل ان الالهة مواقيت للناس ظاهرها ليعلم عددا السنين والحساب والشهور والايام وباطنها اولياي الذين عرفوا عبادى سبلى اتقونى يا اولى الاباب

نازل اولمش اولديني ادعا اولنان سوره لردن برى ايدى. ركوعده ايكي دفعه [سبحان ربى رب العزة وتعالى عما يصف الظالمون] وسجدهده بر دفعه [الله اعلى ، الله اعلى ، الله اعظم ، الله اعظم] دينيله جك ايدى . اوروج سنهده ايكي كون ايدى . (نوروز) ده برده صوك بهارى كوسترن (مهرجان) ده ... بونلرجه [نبيذ - شيرا] حرام و شراب حلال ايدى . و جنبندن طهارت ايجون بوى ابدستنه لزوم اوليوب نماز ابدستى كافي ايدى .

بونلرك قبله يي قدسه و جمعه يي بازاره تحويللرى و اورجى نوروز ايله مهرجان كونلرينه تخصيصلرى خريستيانلق ، مجوسيلك مسلمانلق آره سنده بردين وجوده كتيرمك ايستدكلر يي آشكار صورتده كوسترمكده در . تاميله شيمديكي (بهائيلر) كبي .

قرآن كريمك (فاتحه) سوره سنه نظيره اولمق اوزره (استفتاح) نامنى و يرمش اولدقلى مذكور سوره لر ينك ايلك جمله لرى تاميله خريستيانلغك اك مهم و اساسى عقيده سى اولان كنه يعنى اقنوم علمك جسمد مسيح ايله اتحادينه و ناسوت ايله ندرغنه استناد ايتمكده در . بسوره نك باشنده بو عقيده يي كوسترن [المتحد] كلمه سى المздеه كى (ابن اثير) تاريخنده و حتى بويوك بر اعتنا ايله (بريل) ده (۱۸۹۰) ده طبع ايدلمش اولان (طبرى) تاريخنده ده [المتخذ] صورتيله ايسه ده تصحيحمز و جهله [المتحد] اوله جنى بزجه شهه سزدر .

(قرمط) ك ظهورندن اون بر سنه صكره بونك داعيلرندن مشهور (زكرويه بن مهوريه) (كوفه) خارجنده كى (قرامطه) اوزرينه خليفه (معتضد) طرفندن متوالياً اعزام اولنان عسكرلره قارشو مقاومت ممكن اولميه جغنى آكلايه رق (كوفه) يه مجاور اولان (اسد) و (طحى) و (تميم) قبيله لر يي دائره اتاقنه آلمق اوزره كندى چوجقلىرى واسطه سييله تشبثانده بولمش ايديسه ده بر موفقيت الده ايدمامش ايدى . يالكز اوافق

وانالذى لاسئل عما افعل واناالعلمالحكيم واناالذى ابوعبادى وامتحن خلقى فنصبرعلى بلائى ومحنى واختبارىالقيته فى جنتى واخذلته فى نعمتى ومن زال عن امرى وكذب رسلى اخذته مهاناً فى عذابى وامت اجلى واطهرت امرى على السنة رسلى واناالذى لم يعل على جبارالوضعء ولا عزيز الا اذلته . وليس الذى اصر على امره ودام على جهالته وقالوا لن نبرح عليه عاكفين وبه موقنين اولئك هم الكافرون .

« قرك صفحائى انسانلره وقتلى اراثة ايدن سماوى بر تقويمدر . بونلرك ظاهر ليله ييللرك و آيلرك ، وكونلرك عددلرى بيلنير . باطنلرى ايسه . قوللر مه يوللر يي كوسترن دوستلر مدر . آى عقل صاحبلرى ، بدن كنديكزى قورريك . ياپدقلمدن كيسه يه حساب و يرمك مجبوريتنده دكلم . علم حكيم نيم . قوللرى تجربه و امتحانلردن كچيريم . بلا و محنتمه و تجريره لرمه صبر ايدنلرى جنتمه قويا و ابدى نعمتله نائل ايلرم . امرمه مخالفته بيمغبرلرى تصديق ايتنلرى عذاب مؤبده كرفتار ايلرم ... الخ »

بر او يماق اولان (بنی علیص) و خاصه بونلرک کوله لری (زکرويه) ک اوغلارندن (ابوالقاسم یحیی) یه (شیخ) لقبی ویره رک (۲۸۹ هـ) ده (سماوه) ده بیعت ایتمش ایدیلرکه (تجارب الامم) ده کوریلدیکی وجه ایله نبوت و کھانت ادعا ایدن (یحیی) کندیسنی بونلره (جعفر الصادق) ک اوغلی (اسمعیل) ک اوغلی (محمد) ک حفیدی (محمد بن عبدالله) اولمق اوزره طایتمش ایدی . کندیسنه مختلف محللرده تبعیت ایتمش اولانلرک یوز بیکلره بالغ اولدیغنی وراکب اولدیغنی دوه سنک کیتدیکی یول تعقیب اولنجنجه دشمنلره غایه محقق بولندیغنی سویلیان (یحیی) (بنی اصبع) دن دخی برچوق کیمسه لری جلیه موفق اولوب بونلره (فاطمیون) نامی ویرمش و بازوسنده کی بر عذری بونلره امامته دلیل اولمق اوزره قبول ایتمدیرمش ایدی [۱] . بونلر (معتضد) ک کوله سی (سبک) ک قومانداسنده کی عسکرلری مغلوب ایدرک (بنی طولون) دن (هارون بن سخارویه) ک (دمشق) والیسی (طغیج بن جف) ک اراضیسنه قدر کلدیلرکه بوتاریخده [۲۸۹ هـ] شام حوالیسی ایلك دفعه بونلرک تهیدی آلتنه کیرمش ایدی . ایرتسی سنه (طغیج) ک بونلرک اوزرینه کوندرمش اولدیغنی اردوده مغلوب اولدی . و (دمشق) شهری (قرامطه) طرفندن محاصره ایدلدی . (بغداد) و (مصر) دن کان عسکرلر (قرامطه) بی مغلوب ایدرک (زکرويه) ک (شیخ) دینیلن اوغلی مقتول دوشدی . (شیخ) دن صکره کنج برادری (حسین) یوزنده کی بهی امامته علامت اوله رق ایلری سوردیکندن (صاحب الخال ، صاحب الشامه) نامیله (قرامطه) نک باشنه کچدی . بونک ریاستی آلتنده طوبالایتمش اولان (قرامطه) (دمشق) ی تکرار محاصره و تضیق ایتمکلرندن شهر اهالیسی بونلردن یاره مقابلنده حیاتلری صاتین آلمغه مجبور اولدیلر . بورادن صکره (قرامطه) (حمص) اطرافنه حاکم اولوب رئیسلی بولنان (حسین - صاحب الشامه) [المهدي امير المؤمنين] نامیله کندی نامنه خطبه اوقوتمغه باشلادی . (تجارب الامم) ده کوریلدیکی وجه ایله کندی مذهبی قبول ایدنلر آره سنده قادیلرده اشتراکی اباحه ایله حدود شرعیه بی تجاوز ایدن (حسین) وعموجه زاده سی (عبدالله بن احمد) ی (المدثر) عنوانیله کندیسنه ولی عهد تعیین ایلدی که بو (المدثر) عنوانی قرآن کریمده رسول اکرمه [۱] (۲۷۰ هـ) ده قتل اولنان (صاحب الزینج) دخی [سبحان و کھف و ص] سوره لری کندیسنه تلذین اولنه رق بونلری دفعه واحده ده حفظ ایله ازیر اوقومش ولدیغنی امامته دلیل اوله رق کوستریر ایدی .

او غلم عودت ايتدی . او غلمک يا غمه عودتی متعاقب بونلردن ديگر بر کيمسه کلوب بندن قاديئرك خصوصی خدمتلىنه دائر معلومتام اولوب اولماديغنى صوردى . بندن موافق جواب آلتجه بنى بر خانه به کوتوردى . خانه به کيرديکم وقت غایت کوزه ل بر قاديئرك دنيا به چوجوق کتيرمک اوزره اولديغنى کوردم و کنديسنه لازم کلن معاونتده بولندم . بوقادين بنده قونوشمور ايدى . کنديسنه ايتديکم خدمتلىر کنديسنى بنده قونوشمغه مجبور ايتدى . و صورديغ سؤاله جواباً : کنديسنىک هاشمى برقادين اولديغنى بابا و آناسى و زوجى کوزينک او کنده (قرامطه) نك کسي دکلر بنى و کنديسنى دخى اسير آلوب بش کون صکره عدم ديارينه کوندرمكى رئيسلرى امر ايتمش ايکن قوماندانلردن درت کيمسه نك شفاعتيله حياتنه ختام ويريلديکنى و طوغان چوجوغک بودرت قوماندانلر هانکيسنه عائد اولديغنى بيلمديکنى کال حزن و تأثر ايله حکايه ايتدى . تام بوصيراده ايجرى به بريسى کيردى . بوقادين بو آدمى تبریک ايتمى سويلدى . بنده بو آدمى تبریک ايتدم . بانا بر کوموش کوچه ويردى . بونى متعاقب ايکى کيمسه داها کلدى . بونلرى ده تبریک ايتدم . بونلرده برنجى آدم کنى برر کوموش کوچه ويرديلر . سحر وقتى دردنجه اولوق اوزره برچوق کيمسه لر آره سنده او کنده شمعلر ايقاد ايدلمش اولان بر ذات داها کلدى که بونک اوزرنده کى لباسدن مسک قوقولرى انتشار ايديبور ايدى . بونى ده تبریک ايتدم . بوصول کلن ذات بانا تام بيک آتون ويردى . او کيجه بنى صباحه قدر اوراده کچيردم . صباحين خلاص چاره سنى دوشينور ايدم . بوقادين بنى تخلص ايتمى ايجون رجاده بولندم . واک چوق کندی او غلمدن قورققده اولديغنى علاوه ايتدم . بوقادين بانا دردنجه اوله رق کلن ذاته رجاده بولمق ايجاب ايتديکنى سويلدى . او کون اوراده قالدم . آقشام اوزرى بو ذات کلدى . لار بنى ، آياقلى بنى او پهرک رجاده بولندم . والمده بولنان آتون و کوموشلرى براقه رق قيزلرمله برابر عودت ايدم جکى سويلدم . بو ذات کوله لر بنه بنى امين بر محله قدر ايصال ايتملى بنى امر ايتدى . اون فرسخ قدر يول آلمش ايدک . آرقه مزدن او غلم يتشه رک النده کى قلنجله بو او موزمه کوردیککز ياراي اچدى . يانمده کى آدملىر منع ايتامش اولسه لر ايدى بنى ثولديره جک ايدى .

(۲۹۱ هـ) ده (بغداد) خليفه سى (مکتفى) نك بونلرک اوزرينه کوندرمش اولديغى اردو (حماة) جوارنده بونلر ايله قارشيله شوق واقع اولان محاربه ده (قرامطه) مغلوب

اولوب رئيسلى اولان (صاحب الشامه) و عموجه زادهسى (المدثر) (كوفه) يه طوغرى فرار ايتدیلر . [داليه - عانه ايله رحبه آره سنده ؛ فرات ساحلنده اوقاق بر قصبه در .] يه كلدكلرى وقت كندیلرینه و حیوانلرینه ييه جك تداركى ضمنده بورايه كوندردكلرى كوله نى اهالى قيافتندن طانییه رق در دست ایشلر و بونى تضیق نتیجه سنده جوارده بولنان (صاحب الشامه) نك بولندینی محلی اوكره نوب (صاحب الشامه) نى اله كچیرمش و (رقه) ده بولنان (مكنتی) يه كوندرمش ایدیلر .

بورادن (مكنتی) ايله برابر (بغداد) ه كوتوریلان (صاحب الشامه) (بغداد) ده حبسه قونولمش ایدی . (صاحب الشامه) محبسه كندی ايله حیاته ختام ویرمك چاره لرینی آرایور ایدی . يمك ایچون زردینه ادخال اولنان سفرده ده كى طاباقلردن برینی قیرده رق بوندن حصوله كتیره چكى كسكىن بر قسم ايله الك دامارلردن برینی كسك خاطرینه كلدی . و در حال بونى تطبيق ایتدیسه ده بر قاج كون صكره اللرى كسیلمك و داغلامق و آتله بوش بو كورلری یا قيلمق صورتيله اولان نه لومه كندی تشبى مانع اوله مدی . [۱]

[۱] (ابن مسكويه) (تجارب الامم) نده بو خصوصه مفصل معلومات ویرمكده در . دیبوركه : (مكنتی) (بغداد) ك شرقنده كى [المصلی العتیق - اسكى نمازگاه] ده در تیروز ذراع كیندیشكینده و اون ذراع ارتفاعنده ؛ اوزرینه سردیونلر ايله چیقیلان دوز سطحی بر بنا یاپدیردی (قراطة) نك رئيسی اولان (حسین - صاحب الشامه) و عموجه زادهسى (المدثر) بر چوق سوارى و پیاده عسكرك آره سنده برر قاطر اوزرنده و دیگر اوچیوز آلتش قدر (قراطة) دن اولانلرك هر برى ایكى عسكرك تحت محافظه سنده دوهره بندیرلمش اولدقلرى حالده بیکلرجه اهالى و قوماندانلر و كوله لر مواجهه سنده حبسدن چیقاریلوب بونانك یانه كتیریلدیلر . اولا (حسین - صاحب الشامه) و (المدثر) بونانك اوزرنده بر محله انقا ایدیلر . بونلرك و بیکارجه اهلینك كوزلری اوكنده قرمطیلر برر برر بونانك اوزرینه چیقاریلوب یوزى بره كلك 'وزره یاتیریلیور و اولا صاغ الی كسیلوب خلقك كورمسی ایچون بونانك جبهه سنه تعلق ایدیلیور و صكره صول و صاغ آیاقلری دخى كسیلوب تعلق ایدلكدنصكره بونو ووریلیور ایدی . نهایت (المدثر) ده بوضورتله تولدیرلدى . آقشامه طوغرى صیرا (حسین - صاحب الشامه) يه كلش ایدی . بونا ابتدا ایکیوز دكنك ووردیلر . متعاقباً اللرى و آیاقلری قطع ایدلدى . و بايغین برحاله ایكن بوش بوكرى و قارنى آتله داغلاندى كه داغلانیركن كوزلرینی یوموپ آچيور ایدی . حیاتك صوك ثانیه سنده بونى ووریلدى . و ابرتسى صباح (حسین - صاحب الشامه) دن ماعدا بومقتوللرك چهلری بونانك یاننده آچیلمش اولان قوبولره دفن اولنوب باشلری و (حسین - صاحب الشامه) نك باشيله برابر جسدی كوپری اوزرنده تشهیر ایدلدى .

زکرويه به مهرويه : شام (قرامطه) سنك الك مهم شخصيتلرندن برى اولان (زکرويه ابن مهرويه) (معتضد) ك قورقوسندن ميدانه چيقمغه جسارت ايده ميور ايدى .
 (دريه) نامنده كى كويده تحت الارض انشا ايتديرديكى دميردن معمول غايت محكم قبولى بر محله مختفى بولينيور ايدى . كنديسنك تجرى اولنديغنى خبر آلدينى وقت مختفى اولدينى محلك قپوسى اوزرينه برفرون ياپديروب بوراده بر قاديى اكمك پيشيرتديرمك ايله مشغول ايدر ايدى . بعضاً اختفائى تايمين ايده جك صورتده ترتيبائى اولان برخانه ده كيرلينيور ايدى . (زکرويه) اوغللرى (شيخ) و (صاحب الشامه) قتل اولنديغنى وقت (قرامطه) يه مکتوبلر كوندره رك بونرك قتل اولنه جقلرى ذاتاً كنديسنجه وحى طريقيه معلوم اولديغنى و بونرك اماملرى اولان و كنديسنه وحى كلن ذاتك حياتده اولوب قريبا ظهور ايله مظفر اوله جغنى سويله رك (قرامطه) بي معناً تقويه ايدنيور ايدى .
 (قرامطه) نك الك مهم عاملى اولان بو (زکرويه) اوغللرني فدا ايتد كدنصكره (كوفه) خارجنده كى كويلردن (فلوجه) قربنده كائن (زابوقه) كوينده اوافق چوجوقنره معلملك ايدن (ابوغانم عبدالله بن سعيد) نامنده برينى داعى تعيين ايدوب باديه عربلرينك اينجه كوندردى . ايزينى غائب ايتمك ايجون (نصر) نامنى المئش اولان (ابوغانم) كندى مذهبه تبعيت ايتديرمئش اولديعى عربلر ايله ؛ (دمشق) و (اردن) واليسى (احمد بن كيغلاخ) ك محاربه ايله مشغول اوله سندن استفاده ايدرك (اذرعات) ، (بصرى) و سائر محللر اوزرينه هجوم ايله بورالرده برچوق خونخوارلقلر اجرا ايله (دمشق) حواليسنه كلدى . بوراده (احمد بن كيغلاخ) ك نائينى مغلوب ايتدى .
 و (طبريه) اهاليسنى قلنجدن كچيردى . (مكتفى) نك و ندرديكى (محمد بن اسحق بن كنداجق) ك او كندن صوسز صحرا ره قاچهرق موجوديتنى محافظه ايتمك ايستديسه ده (ذئت بن غانم) نامنده برى (ابوغانم) ي قتل ايله باشنى (مكتفى) يه كتيردى .
 (ابوغانم) ك مقتوليتندنصكره (قرامطه) آره سنده برچوق اختلافلر و مقاتله لر جريان ايلدى . (زکرويه) (ابوغانم) دن صكره (قاسم بن احمد) نامنده برينى بونلره داعى و رئيس تعيين ايتدى . و بونك واسطه سيله كنديسنه (كوفه) اهاليسندن قرق بيك كشينك تابع اولمش اولديغنى و بر آيت كرىمه [طه ۵۹] ده كى « اونلرك موعدلرى بايرام كونيدر . » بيوريليسنى كنديسنه تطبيق ايله (۲۹۳ هـ) قوربان بايرامنده (كوفه) ده بولمللرى لازم كلديكى تبليغ ايتدى . (قاسم بن احمد) قوربان بايرامندن اول حركت

ایتمش و تام قربان بایرامی صباحی مکمل سلاحی سکنز یوز سواری ایله اهالی نمازگاهدن دوزلر ایکن (کوفه) قپوسنه کلش ایدیله . (قاسم بن احمد) ایچون قورمش اولدقلری چادره اشارتله بونلر؛ اهالی یه خطاباً «رسول اللهك اوغلی بوراده در ...» دییه ندا ایدیور و (زکویه) ك اوغلی (حسین - صاحب الشامه) بی قصد ایدهرك [حسینك انتقامی ..] سوزلیله ایهامکارانه باغیرییور و عباسیلرک شعاری اولان سیاہ بایراغه مخالف اولان بیاض رنگاری بایراقلر آچهرق (کوفه) نك عوام طاقنی کندیلرینه جلب ایتمک ایستیور ایدیله .

کندیلرینه هیچ برکیمسه اشتراك ایتمدی . بونلر یکرمی قدر کیمسه بی قتل ایتمدیله . اهالیدن شهره گیرنلر سلاحلنمغه باشلا دیله (قرامطه) دن ده یوز سواری شهره گیرمش ایدی . بونلر دن ده یکرمی کیمسه مقتول اولدی . اهالی ایله (قرامطه) آره سنده ایکندی یه قدر محاربه دوام ایتمدی . و (قرامطه) بورادن آقشام اوزری (قادیسه) جهته طوغری چکلدیله . (کوفه) لیلر (بغداد) دن استمداد ایتمش اولدقلر دن تورک قوماندانلر دن (وصیف بن سوارتکین) و ساثره ایله بونلره امداد کوندرلدی . بورادو (قادیسه) یه تقرب ایله (صوان) دینلن موقعه نازل اولمش ایدی .

یوقاری ده (معتضد) ك قورقوسندن میدانه چیقمنغه جسارت ایده مدیکنی سویلدیکنز (زکویه) ی (قرامطه) اختفا کاهندن چیقارمش والری اوزرنده کال تجیل ایله بورایه کتیرمش ایدیله که (ولی الله) تسمیه ایتمکلی (زکویه) ه جمله سی سجده ایدیور ایدیله . (زکویه) (قرامطه) یه خطاباً برنطق ایراد ایتمدی و دیدی که : طرفدن سزک اوزریکنزه رئیس تعیین ایتمش اولدیغ (قاسم بن احمد) ك سزده بک بیوک حقی واردر . اونک ویرمش اولدینی امرلره امثال ایدرسه کز سزه اولان وعدلرمی انجام ایدروسزی امللریکنزه نائل ایلم . [ابن اثیر] بوراه (زکویه) ك بعض آیات کریمه دن رمزی بر صورتده معنلر چیقاره رق تاویلاتده بولمش اولدیغنی سویلیور .

(زکویه) ك بونطق اوزرینه (قرامطه) (قاسم بن احمد) ك ویره جکی امرلر ایله مظفر اوله جقلرینه مطمئن اوله رق حرکت ایتمدیله . اسمنی آغزلرینه آلفه جسارت ایده میهرک (ولی الله) و (سید) دیدکلی (زکویه) بونطقندن صکره کندیسنی کیمسه یه کوسترمیور ایدی . امر ونهی (قاسم بن احمد) ك النده ایدی . (قاسم بن احمد) کویلیلر دن بیوک برقونک کندیلرینه التحاق ایده جکی کونلرچه بکلدی . بونلر دن یالکز بشیور

کیمسه کئش ایدی . (قرامطه) ایله (صوان) ده کی اردو آره سنده محاربه باشلادی . بدایه (بغداد) اردوسی غلبه ایتمش ایسه ده (قرامطه) نك پوصویه یاتیرمش اولدینی عسکر غلبه نی کندیلرینه تأمین ایده رک (بغداد) اردوسی فناحاله هزیمته اوغرادی . و (قرامطه) بومظفربتدن بك چوق قوت کسب ایتدی . و محاربه میداننده قالان جسدلرک قوقوسندن (مهرالمشیه) طرفنه چکلمکه مجبور اولدیلر .

ایرتسی سنه یعنی (۲۹۴ هـ) ده کسب قوت ایتمش اولان (قرامطه) حجاج قافله لرینی ووره نه باشلادیلر . بونلرک چته لری هر طرفدن حجازه طوغری توجّه ایتمش اولان قافله لرده هجوم ایله وحشیانه بر صورتده قادین و چوجوقلر داخل اولدینی حالده انسانلری قلدجین کچیریبور ایدیلر . حج یوللارنده کی حوض و قویولر انسان لاشه لرله دولمش ایدی [۱] (قرامطه) نك قادینلری ده مقتوللر آره سنده صوورمک بهانه سیله دولاشیبور و ئولامش اولوب صوایستینلری قتل ایدیور ایدیلر . بونلرک حجاج قافله لرندن ئولیدرکلری کیمسه لر یکرمی بیکه بالغ اولمش و بعض قافله لر دن آئمش اولدقلری اموالک قیمتی ایکی میلیون دینار تخمین ایدلش ایدی . (بغداد) خلیفه سی (مکتفی) (قرامطه) نك حجاجه تعرضندن فوق العاده متأثر اوله رق (وصیف بن صوار تکین) ایله تکرار (قرامطه) اوزرینه اردو کوندردی . بواردو (قرامطه) ایله قارشیشوب برکون کچه نك حلولنه قدر آره لرنده محاربه دوام ایتدی . ایکنجی کون ایرکندن باشلایان شدید محاربه (قرامطه) نك مغلوبیتله نتیجه لنوب بونلره عظیم تلفات ویردیردیلر . خلیفه نك عسکرلری (زکرویه) ک بولندینی محله کیرمتش و بر تفرک (زکرویه) ک باشنه ووردینی قلیج (زکرویه) ک دماغنه ایشلمش ایدی . غلبه قطعیه نائل اولان (بغداد) لیلر (زکرویه) ی خلیفه سی و خواصی و اوغلی و کاتبی و زوجه سیله اسیر آلدیلر . (زکرویه) بوضربه نك تأثیریه بش کون صکره وفات ایتدی . جیفه سی سائر اسیرلر ایله برابر (بغداد) ه کوندرلدی . و حجاج قافله لرینی تأمین ایچون (زکرویه) ک باشی (خراسان) ه اعزام ایلدی . (زکرویه) ک بومغلوبیتی اوزرینه اولجه کندی مذهبه دعوت ضمننده بادیه عربلری ایچریسه کوندرمش اولدینی قائلر برادرلری (حداد) و (منتقم) ی عربلر دردست ایله (بغداد) ه کوندردیلر . (مکتفی) (عراق) (قرامطه) سندن بر کیمسه بر اتمام عزیمیه حرکت ایدوب بر چوقلرینی قتل و بر قسمتی ده حبس ایتدیردی .

[۱] مشاهیر علمادان (ابن راهویه) نامیه معروف (محمد بن اسحق بن ابراهیم) دخی بو قافله لرک برنده (قرامطه) طرفندن قتل ایدیلنلر میاننده ایدی .

بونلردن صكره تاريخ ساحه‌سنده (بحرين قرامطه‌سى) نك فعاليتى دوام ايدييور .
 (۳۶۰ هـ) ده (بغداد) خليفه‌سى (مطيع) زمانده بحرين قرامطه‌سنگ رئيسلى
 اولان (حسين بن احمد بن بهرام) حركته كلوب (دمشق) ى الده ايتدى . وبوشهر
 ايله (رملة) آره‌سنده كى محلارى استيلا ايله (مصر) اراضيسنه اوزاندى . و (عين
 شمس) موقعنده واقع اولان محاربه‌ده (مصر) خليفه‌سى (معز) ك اردوسنى براقچ
 دفعه لر مغلوب ايتديسده نهايت رجعته مجبور اوله رق (رملة) يه عودت ايتدى .
 (حسين بن احمد بن بهرام) ايچون (مصر) بر غايه امل ايدى . عين زمانده شاعر
 اولان (ابن بهرام) (مصر) ه خطاباً بر شعرنده : «اى مصر ! اكر سنك طوپراغىكى
 قانه قانديرمازسه م بانا (نيل) صو ويرمسين» [۱] دييور ايدى .

(۳۷۵ هـ) ده بحرين قرامطه‌سنگ (ساده) تسميه اولنان آلتى رئيسدن (اسحق)
 و (جعفر) (كوفه) يه مالك اولوب (آل بويه) نك (عراق) شعبه‌سى حكمدارلردن
 (شرف الدوله) نامه خطبه او قوتديرمش ايدلرسده عين عايله نك (فارس) شعبه‌سى
 حكمدارلردن (صمصام الدوله) طرفدن ايكي دفعه مغلوب ايديله رك ساحه تاريخدن
 چكيلمكه مجبور ايدلمش ايدلر . (قرامطه) غربه (فاطميه) دولتى تشكيله موفق
 اولدقدن صكره مركز نقلتلى (آفريقا) يه انتقال ايتمش و شرقده بر عصر دن زياده
 دوام ايدن مدت ائناسنده بر فعاليتلى كوريلماش ايدى .

مجموعه مركز درد محي صايسنده يازديغمز وجه ايله (حسن صباح) (مستصر علوى) دن
 آلدغي قوتله (الهوت) ده استقرار ايتد كدن صكره عين دعوت اربابى (باطنيه)
 (اسماعيليه) (ملاحده) ناملر يله شرقده ينه فعالته كچديلر . بونلرك شرقده كى ايكنجى
 فعاليتلرينك ايلك كورونشى سلجوقلردن (ملكشاه) زمانه مصادقدر .

بونلردن اون سكر كشينك مختلف محللردن كلوب بر بايرام نمازنده (ساوه) ده
 بولوشدقلىرينه بولده نك ضابطه‌سى مطلع اولمش و بونلرى توقيف ايتمش ايديسده حقلرنده
 وقوع بولان شفاغت اوزرينه كنديلرينى سربست بر ائمش ايدى .

بو ايلك اجتماعلر يله خلقى مذهبلىرينه دعوتله باشلامش اولان باطنيلر (اصفهان) ده
 حقيم (ساوه) لى بر مؤذنى مذهبلىرينه دعوت ايتمشلر بو مؤذن دعوت واقعه يي قبول

[۱] يا مصران لم اسق ارضك من دم ، بروى ترك فلاسقانى النيل

ایتمهش اولقله حقلرنده افشا آتده بولغمی قورقوسیه کندیسنی قتل ایتمهش اییدی که باطنیلرک بویکنجی حرکتلرنده ایملک ئولیدردکلری کیمسه بومؤذن اییدی .

وزیر (نظام الملک) بو واقعه دن خبردار اولوب تحقیقات اجرا ایتدیزدی . و قاتل اولدیغی تحققیق ایدن (طاهر) نام بردولکر قولاقلری و برونی کسپله رک سوقاقلرده آیاقلرندن جرایدلک صورتیه قصاصاً قتل ایدلدی . بونلر (نظام الملک) ک شهادتندن [۱] و متعاقباً (ملکشاه) ک وفاتندن استفاده ایله [قاین - نیسابور) ایله (اصفهان) آرسنده] جوارنده الده ایتمش اولدقلری قلعه دن یولجیلری ازعاج ایتمک باشلادیلر . و (ملکشاه) ک وفاتندکزره اوغللری آرسنده وقوع بولان اختلافلر بونلری قوتلی طمعلره دوشورمش و جمله سی (اصفهان) ده طوبلانلر ق اجرای فعالیتیه باشلامش ایدلر . کندی دعوتلرینه مخالف اولانلرک بربرر وجودلرینی ازاله ایدیورلر اییدی . صاحبین خانه سندن چیقان برعائیه رئیس وقت معتدده آقشام اوزری خانه سنه عودت ایتمسه باطنیلر طرفندن قتل ایلمش اولدیغنده شهبه قالمیور اییدی . سوقاقلرده کیمسه تک باشنه کزه میور اییدی . شهر تمامیه بونلرک قورقوسیه دولمش اییدی . یالکز بونلرک مخالفلرینی ناصل و زرده قتل ایتمکلری بیلنمیور اییدی . اوقاق بر تصادف بواسرار برده سنی قالدیرمش اییدی شوبله که :

بونلر برسوقاقلک آغزینیه بر اعماقویمشملر اییدی که قتل ایتمک ایسته دکلری کیمسه لر دن بواعما کندیسنی سوقاق داخلنه دوغری بر قاق آدیم کوتورملرینی ایستور اییدی بو واسطه ایله سوقاق داخلنه کیرن آدمی سوقاق داخلنده کی باطنیلر یاقالایارق خانه ایچریسنده کی احضار ایتمش اولدقلری قویوبه آتیور ایدلر .

برکون بوخانیه پی زیارت ایدن بر ذات اورتادن غائب اولانلردن برینک آیق قابلرینی بوخانه ده کوروب شهبه یه دوشمش بو نقطه دن حرکتله بو قویوبی کشف ایلمش اییدی . بونک اوزرینه (اصفهان) اهالیسی (خجند) لی (ابوالقاسم مسعود بن محمد) نامنده بر

[۱] (حسن صباح) (الهموث) قلعه سنی الده ایتمکدن کزره (نظام الملک) بوتلعه بی محاصره ایتدیرمش اولقله محاصره دن قورتیلدی ایچون (نظام الملک) ک (حسن صباح) طرفندن شهید ایتدیردیکی سرویدر . (نظام الملک) ک (برکی یاروق) ک طرفدار ی اولسندن طولانی (تورکان خانون) کندی اوغلی (محمود) ه تأمین سلطنت ایتمک مقصدیه (نظام الملک) ک اداره ده کی ایستبدادینی ایلری سورده رک (ملکشاه) ک (تاج الدین قی) واسطه سیله بو وزیر ی باطنیلره ئولیدر عسنه بوقادینک سبب اولدیغی سوبیلنلر دخی واردر .

شافعي فقيهنك رياستي آئنده انتقام حسلريله فوران ايدهرك (اصفهان) ده كي باطنيلري ياقق
ايچون آتش چوقورلري حاضرلاديلر و فوج فوج كيتيريان باطنيلري بورالرده ياقديلر.
بونلر (اصفهان) دن باشقه (خوزستان) و (فارس) ده برجوق قلعه لر الده ايتملر
ايدى. (حسن صباح) ك قلعه سى اولان (اله موت [۱]) و (طبس) [۲] (خور) (خوسف)
(زوزن) (خاليجان [۳]) و (استوناوند) بو قلعه لر دن ايدى. [۴] (رامهرمز)
ايله (ارجان) آره سنده كي محلك و اليسى اولان سلجوقى امراسندن (جاولى سقاوه)
(خوزستان) و (فارس) ده باطنيلرك الده ايتدكلرى قلعه لره استناد ايله بولجىلري و جوارده
ساكن اولان اهالى يي وورمغه باشلا بلرندن طولايي بونلر دن انتقام آلمى دوشوندى .

كندى آدم لرن دن اتخاب ايتديكي كيمه لر مواضعه كنديسنه داريلوب باطنيلره
التحاق ايتديلر . و بونلر باطنيلره عين اعتقادده اولدقلى يي سويله رك امنيت و اعتماد لري

[۱] (ابن اثير) [ج ۱۰ ، ص ۱۳۱] دييور كه : (ديلم) ملو كندن برى آوه بك سراقلى
ايدى . بركون كو كده اوچان قوشلرى سيد اتمك ايچون برطوشانجيل قوشى صالحو يروب بو قوشك
آرقه سنى تعقيب ايتدى . بوقوش نهايت بريزه ايندى كه بوراسى غايت حصين و منيع بر محل ايدى .
پادشاه بورايه بر قلعه بنا ايدلسنى امر ايتدى . و بو قلعه يه (آله موت) نامنى ويردى كه (ديلم) لسانده
(طوشانجيلك اوكرتسى) ديمك ايدى . [قاموس مترجمي طوشانجيليه فارسيدده دخی (آله)
ديليديكنى سويليور .]

[۲] بونلر (طبس) قلعه سيلاه برابر (قهستان) ك بعض جهتلر خي ده الده ايتملر ايدى .
بوزاده ؛ سامانيلرك امراسندن (بنى سيمجور) ك احفادى وارايدى . بونلر دن (منور) نامنده كي
عموم طرفندن سويلن و اطاعت ايديلن بر رئيسك اوزرينه (كاسارغ) نامنده بروالى كلوب خلقه ظم
ايتكه باشلادى . عين زمانده (منور) ك قيز قرده شنه دخی صورت غير مشروعه ده تجاوزه قالمشدى .
بونك اوزرينه (منور) اسماعيللرى دعوته مجبور اولوب بو صورتله اسماعيللر هم (طبس) قلعه سنى
وهم (قهستان) ك بعضى اقسامنى الده ايتمش اولديلر .

[۳] (اصفهان) ه بش فرسخلى مسافه ده بونان بو قلعه سلجوقى امراسندن (جاولى سقاوه)
لك اداره سنده اولوب بورايه (جاولى) طرفندن بر تورك محافظ تعين ايدلش ايدى . باطنيلر دن بر دولكر
بو تورك محافظي جلب ايچون ظاهرأ دوست كور و عيش و كنديسنه بر چوق هديه لر و يرمش ايدى .
صميمي دوستلغنه اينانديرمش اولدغى محافظدن قلعه نك آناختار لرينى آلمش اولان باطنى بر ضيافت
ترتيب ايدرك بو محافظه و سائر مأمورلره شراب ايجيره رك سرخوش ايتمش بو صوراده برجوق باطنيلر
ايله قلعه قاپوسنه گلش اولان (ابن عطاش) ي ايجرى آلوب قلعه يي بونلره تسليم ايلش ايدى كه بونلر
غراره موفق اولان تورك محافظدن معدا بتون قلعه ده بولنانلرى قلنجدن كچيرمش ايديلر .

[۴] [۵۰۴] ده وفات ايتمش اولان شاعر (ابن الميباريه) طرفندن (۴۷۶) ده (كرمان) دن
(مستطهر بالله) ك (نائب ديوان) ي (امين الدولة ابى سعد بن الموصلايا) يه خطاباً هر كز حكومت اولان

جلبه موفق اولديلىر . (جاولى) بر مدت صكره (بنى برسق) امراسنك كندى تحت
اداره سنده اولان يرلره كوز ديكمش اولدقلىرى بهانه ايدهرك (همدان) ه كيده جكنى
اشاعه ايله حركت ايتدى .

باطنيلره التحاق ايتش اولان آدملىرى (جاولى) نك يولنى كسهرك ياننده بولنان
ماللىرى اعتمام ايتك موافقدر دينه باطنيلرك صنديد و اعيانندن اوچيوز كشى ايله
(جاولى) نك اوزرينه يوروديلر . بونلر يكدىكرلرينه راست كلدكلرى وقت (جاولى) نك
آدملىرى كنديسيله برلشهرهرك اوچ كشيدين ماعدا جمهله سنى قلنجندن كچرديلر .

(بغداد) ه كوندرلش اولان بر تصيده بنى باطنيلرك اطرافه الفا ايتش اولدقلىرى دهشتى ومركز اولان
(بغداد) ي استيلا استعدادنده بولندقلىرى كوسترمك اعتبارله مهم بولديغمزدن ؟ (پرتو پاشا
كتبخانه سنده ، نومرو ٤٩٦) موجود اولان (مقربرى) نك (المقى) سندن بروجه آنى نقل ايدىيورز :

عز على المنصور والسفاح   ظهور امر الحسن الصباح
يدعوالى ميمونه الفداح   بالسن الصفاح والرماح

انا تم انت ابا العباس

ناحت دعاة القوم فى النواحي   فدعوة الصباح كالصباح
قد صرحت بشرها الصراح   قائلة بالسن فصاح

حى على قبل بنى العباس

فاكثر العالم مستجيب   الامرو محقق نجيب
لقلبه من خوفهم وجيب   وذاك فى هذا الورى عجيب

وكلمهم شارب هذا الكاس

لم يبق فى ظهورهم .....   ولعبوا بالملك كيف شاؤوا
.....   واستندت للجرأة ..

اذ غلبت سد عن الاخياس

فالباطل اليوم جهاراً ظاهراً   شيطانه للمسلمين قاهر
بكذبه معان مجاهر   سيفه على العباد شاهر

مفتخر بكمه والباس

حذار من شرهم حذار   فانهم كالاسد الضواري
قانية الانياب والاطفار   ليس لها فى الغاب من قرار

شوقاً الى العراك والمراس

فنازهم تستسر استسعاراً   ترمى اليك لجر والشرار
ترى فراش ضوءها الاغماراً   فاحذر ايت اللعن منه نار

فهي بلا اس ولا نحاس

مزدقانی : بونلرك مذهبلرينى نشر خصوصنده كى فعاليت و فداكارلقلرينه و اجرا ايتدكلارى درلو درلو فضاخت و جنايتلرينه پايان يوق ايدى . (خورستان) لى (ابوزرعه) نامنده برکاتب کرمان سلچوقيلرندن (قاورت) بکک حفيدى (ايرانشاه) ى باطنيلکه ادخال ايتمش و بونك نزدنده بولنان (بلخ) لى حنقى فقيلردن (احمد بن حسين) نامنده كى ذاتى بوپادشاه واسطه سيله قتل ايتديرمش ايدى .

بو وقعه اوزرينه (کرمان) اهاليسى قيام ايله (ايرانشاه) ى شهردن ديشارى چيقارمش و عموجه زادهسى (آرسلاشاه) ى (کرمان) تحتنه اوپورتمش ايديلر . (ايرانشاه) - برقاچ شهره مراجعت ايتديسه ده روى قبول کورماش و نهايت (ابوزرعه) ايله برابر در دست ايتدیريله رك (آرسلاشاه) طرفندن قتل ايدلمش ايدى .
(٥٢٠ هـ) ده (شام) و (حلب) طرفلرنده ينه اسماعيليرك شوكت و قوت كسب ايتمكه باشلادقلرينى كوربيوروز (بهرام) نامنده بر اسماعيلى داعيسى ابتدا (حلب)

فعا دالجر فى الاتقاد	حفر تم الشرافى الرماد
وسائر القلوب والا كباد	و حره والله فى فو ادى
قلوب اهله السنة الا كياس	
ان اللبيب ظنه يقين	كانا نبصر ما يكون
والاحتقار لهم جنون	هونه قوم وما يهون
واجزنا ليس لجرحى آسى	
دب الى الاقطار والبلدان	ان تم امر القوم فى کرمان
وجاء بغداد بلا احتباس	وانكشفت سريرة السلطان

ترجه :

(حسن صباح) ك كوندن كونه قوت آلاق عباسيلره قارشى قلنچ وقارغيلرك لسانيله خلقى (ميمون قداح - باطنيه نك مؤسس لرندندر) ده دعوتى بودولتى تشكيل ايدنردن (منصور) و (سفاح) ه آغير كلزى ؟ . . . اى ابوالعباس ! - مستظهر ك كنيهسى - اويقوده يسك ؟ . . . داعيلر بتون اطراف ونواحيى دعوت كورولتيلريله دولدير دبلر . (ابن صباح) ك دعوتى صباح كى اطرافه انتشار ايتدى . آچقندن آچقه « هابك ! . اولادعباسى قتا قيام اينك ! . . » ديه هر كسه قارشى ملعنلرلى اظهاردن چكينيورلر . هر نا كس بونلرك دعوتلرلى قبول ايله مستجيب اولقده در . بونلرك دعوتلرلى قبول ايتين ارباب نجات ايسه قورقو ايچنده در . . . . .
بونلرك شرنندن الحذر . . . چونكه بونلر ديشلرى وطير ناقلرى قانلى وحشى آرسلانلر كيدرلر . بونلرك آتشلى اطرافه شراره لر صاچقده در . نه فدر احمق لر وارسه بونلرك آتشلى اطرافنده پروانه كى دولاشقده درلر . بونلرى استخفاف ايتك عاقلانه بر حركت دكلدر . اوكلرينه چكيلميه جك اولورسه يارين بلا مانع (بغداد) ه كيره جكلدر .

طرفلرنده فعاليتە کچوب مختلف شهرلردن بر طاقم کيمسه لری باطنيلکه صوقدی .
 کنديسنه مخالفتده بولنانلری بونلر واسطه سيله افنا ايدييور ایدی . (حلب) حکمداری
 (اياغازی) بونا قارشو سکوتە مجبور اولييور ایدی . (بهرام) (شام) ه کچديکی وقت
 (اياغازی) (شام) حکمداری اتابکان دمشقدن (ظهيرالدين طغتكين) ه دخی عين
 حرکتی تعقيب ایتمی بيلديردی . فقط ؛ (بهرام) (شام) ده (حلب) ده کی
 وضعیتتی محافظه ایتيور ایدی . بوراده آچيقدن آچيغه اسماعيليلکه دعوتە کيريشه رک
 اتباعی چوغالتدی .

(طغتكين) ك وزيری (مرغینان) لی (ابو طاهر) دخی ايجاب مصلحت اوله رق
 کنديسنه مسامحه ايدييور ایدی . اهالی اسماعيليرك وعين زمانده حكومتك قورقوسندن
 بونلر حقنده برسوز سويله ميورلر ایدی . فقط (بهرام) ی ؛ کندی عليهنده اچیدن اچمه
 يانان غيظ عمومينك انفلاقی دوشونديرمکه اولديغندن (طغتكين) دن تحصن اچچون
 بر قلعه ايستدی و مذکور وزيرك توصيه سيله کنديسنه (بانياس) قلعه سی ویرلدى .
 (بهرام) بر چوق اسماعيلير ايله بوقلعه ده تحصن ایلدی .

(دمشق) دن چيقار ايکن يرينه براقش اولدينی خليفه سی بو شهرده (بهرام) ك
 وظيفه سی کوربيور ایدی . بونلر چوغالوب اطرافه انتشاره باشلاديلر . (قدموس)
 و ديكر قلعه لری ده الده ايتديلر . (٥٢٢ هـ) ده (بهرام) (بعلبك) مضافانندن
 (وادی تیم) ده بولنان نصیری و درزيرك رئيسلری (ضحاک) اوزرينه يورديسه ده
 مغلوب اولديغندن بر چوق اسماعيلير ايله برابر بو محاربه ده (بهرام) دخی مقتول
 دوشدی . (بهرام) ك مقتوليتندن صكره (بانياس) ده براقش اولدينی (اسماعيل)
 بونك يرينه کچوب اطرافه داعيلر اعزام ایتمکه باشلادی . باطنيلرك اك مهم
 رؤساسندن اولان (مزدقانی) نك (دمشق) ه تعيين ایتمش اولدينی (ابوالوفاء)
 نامنده کی داعی ايسه بو شهرده اتباعی تکثير ايده رك شهره حاکم اولمش و (دمشق)
 حکمداری اولان (تاج الملوك ابو سعيد بوری بن طغتكين) ی کولکه ده براقش
 ایدی . بو صيراده (مزدقانی) فرنکلر ايله مخبره به کيريشوب (صور) ه مقابل
 کنديليرينه (دمشق) ی تسليم ايده جکني بيلديرمش و (دمشق) ك يوم تسليمی
 اوله رق بر جمعه کوتی تعيين ایتمش ایدی . (تاج الملوك) بونی خبر آلمش اولديغندن

اولمقله در حال بونی ییچاقلادیلر . وعین زمانده بونلردن بری اوصیراده (صلاح الدین) ک چادیرینه قدر تقرب ایتمش ایسه ده (طوغرل) نامنده کی یاورى بونی تولدیرمش و دیگر لری ده عینی عاقبتہ دوچار اولمش ایدیلر .

آن بان (حلب) ه تقرب ایدن (صلاح الدین) ی تولدیرمک ایچون (حلب) شیعیلری ایکنجی دفعه ینه (سنان) ه مراجعت ایتدیلر . (سنان) تکرار فدا ئیلر کوندردی . بو فدا ئیلر ده برنجیلر کی عسکر آره سنه قاریشوب محاربه ده یارارقلر کوستردیلر . (صلاح الدین) (حلب) شہالنده کائن (عزاز) بلده سنی آلمقله مشغول ایکن کوستردکلری یارارقلردن طولایى (صلاح الدین) ه تقریبه بول بولمش اولان بوفدا ئیلر امرادن برینک چادرنده محاربه یی اداره ایتمکده اولان (صلاح الدین) ک اوزرینه هجوم ایتدیلر . بونلردن بری (صلاح الدین) نک باشنه بریچاق وورمش ایسه ده صاریق آئنده بولنان دمیر بر مغفر بوکامانع اوله رق ییچاغک قایما سیله یالکز یا ناغی کیلیمش و بونلر دخی حرکتلرینی دیگر لری کی حیاتلری ایله ئوده مش ایدیلر . (صلاح الدین) (عزاز) ی آلدقن صکره (حلب) ی تضیقه باشلانجه (الملك الصالح) صلح ایستیرک (صلاح الدین) ک حسن معامله سنه مظهر اولمش ایدی . (صلاح الدین) بو مصالحه دن صکره باطنیلرک قلعه لرینه عطف اهمیت ایتمش ایدی . بونلر (شیزر - حماة جوارنده در) حکمداری (بنی متقد) ک کوله لرندن برینک النده بولنان (مصیات) قلعه سنی الده ایتمشلر ایدی . ک قوتلی برقلعه اولان (مصیات) ک فتحی تأخیر ایله ابتدا بونلرک النده بولنان دیگر قلعه لرینی تخریب ایلدی .

(سنان) ک تحصن ایتمش اولدینی (مصیات) قلعه سنی فتح ایتک ایچون (صلاح الدین) بو قلعه نک اطرافه بویوک منجینقلر نصب ایتدیره رک قلعه یی محاصره آئنه آلدی . (سنان) کندى وسائطه قلعه سنی قوشادان بوشاخه قاقش اژدرهاله قارشو مقاومتک ممکن اولدیغی کورنجه (صلاح الدین) نک داییمی اولان (حماة) حکمداری (شهاب الدین) محمود تکش) ه مراجعتله (صلاح الدین) ایله کندى آره سنده مصالحه تأمین ایتدیکی تقدیرده حیاتی ضایع ایده جکنی بیلدیردی .

(شهاب الدین) ک همشیره زاده سنه بو خصوصه کی مراجعتی بشقه سیبیلرکده انضمامیله (ابن اثیر) ه کوره عسکرلر اوزون زماندن بری دوام ایدن محاربه لردن اوصامش و بر چوق غنائم قازانمش اولدقلرندن استراحت ایتک اوزره مملکتلرینه عودت ایتک ایستورلر ایدی . (الروضتین) صاحبی فرنکلرک شامه طوغری حرکتلری احتمالی

ظرفدن ياريليش اولان اثر ولو منقبه ماهيتنده اولسنده برچوق نقاط نظر دن بويوك
براهيتى حائر اولديغندن بروجه زير ترجمه اولنور :

آييده يازه جقلم (مولى راشدالدين - علينا سلامه) نك مناقيدر كه ملحدلر كه
كوزلرينى كور ايدر و معاندلرى ضياسيله ياقار ، قاوورور و موحد مؤمنلره مسرتبخش
اولور . اى مؤمنلر ! بيلك و اى موحدلر ! ايجه ادراك ايدك كه اللهك تايديتيله بزم
رجانلز و حدت حقيقيه ايله متيحد اولدقلىر كي نفوس قدسيه لرى نفس كللى و عقول
شريفه لرى عقل كللى ايله برلشمشدر . بناء عليه مغيبانه مطلع اولورلر و عالم مجرداتى
شاهده ايدرلر . اولنرك نفوسى عالم اعلايه متصل و علت اولايه منجذب اولديغندن نفس
كأينات اولنره منكشف اولمقله برابر ذات الذوات ايله شدت اتحادلرندن اولنره روحانيات

فصل من اللفظ لشريف

هذه مناقب المولى راشدالدين

بسم الله الرحمن الرحيم

ربى يسر يا كرم ، هذه مناقب عن المولى راشدالدين علينا سلامه وهى مناقب فاعين الملحدين
الموخذين و شهب ثواب تحرق المعتدين المعاندين و عجائب و غرائب تسر المؤمنين الموحدين ، الحمد لله
رب العالمين و صلواته على سائر انبيائه اجمعين ، اعلمو ايا الموحدون و تحققوا ايهالمؤمنون ان رجالنا
متحدون بالوحدة الحقيقية بالتأييدات الالهية و نفوسهم القدسية نفس الكل [؟] و عقولهم الشريفة العقل الكلى
فيطلعون على الغيبات و يشاهدون عالم المجرذات و تنكشف لهم نفس الكائنات لاتصال انفسهم بالعلم الاعلى
و تجذبها الى العلة الاولى و تطيعها الروحانيات و العنصريات و العلويات و السفليات لشدة اتحادها بذات الذوات
وهى التى عدت العدم و اتحدت بحقيقة الوجود كالقولى منه السلام و ماظهر منه و اشهر عنه فى زمانه
من الامور الباهرة التى يعجز النوع - النواع عن اشتغالها - عن امثالها فانه منه السلام كان يكتب
جواب الكتاب قبل قدوم القاصد و اذا حضر القاصد دفع اليه جوابه من غير ان يقرأ كتابه
بل يرده محتوماً بحاله ولم يقرأه و يجاوب عما فيه فصلاً فضلاً من غير ان ينظر اليه ولا يراه وليس ذلك كان فى مرة
او مرتين بل كان يفعل ذلك دائماً فى اكثر المكاتبات التى ترسل اليه من الافطار و الجهات و قدحكى الى ؟
بعض الرفقاء الامناء عن المولى راشدالدين منه السلام انه قال سيدىنى على برج قلعة المينقة على الجهة الشرقية
مسجد ولا يسقف ولا تبني الاجدرانه الاربعة و محراه فقط ولا يصل فيه احد و كان الامر على ما ذكرنا
و بعد ذلك بنى مسجد فى المكان المشار اليه بينه و اقاموا جدرانه و محراه و لم يسقف و لم يصل فيه الى
وقتنا هذا الذى جمعنا فيه هذه المناقب الشريفة و تاريخه صالح شوال سنة اربع و عشرين و سبعمائة و حكى
بعض الرفقاء الامناء انه كان يسمع قديماً عن المولى راشدالدين منه السلام انه كان لما يذهب من المينقة
الى العليقة ينزل الى بين يديه جماعة من اهل المينقة الى وادى الحصى وكذلك كانوا يفعلون فيما تقدم عند
ما يتفقد القلاع ان تنزل منهم جماعة فى خدمته الى هذا الوادى المذكور و الى بين كل حصنين و محجى جماعة
من العليقة الى الوادى ايضاً ثم ترجع جماعة المينقة و تسير فى خدمته جماعة العليقة و اذا اجتمعوا فى الوادى

وعنصريات و علويات و سفليات مطيع و منقاد اولورلر . اونلر حقيقت وجود ايله متجدد اولمشلردر . بونلردن بري و بلكه برنجيسى (مولى - منه السلام) دركه حياتنده كنديسندن ظهور ايدن امور باهره يي حصر و تعداد ممكّن دكلدر .

كنديسنه هرهانكي بر مكتوبى كترين كيمسه كندى نزيدنه واصل اولمه دن اول او مكتوبك محتوياته واقف اولوب جوانى يازار وكن مكتوبى آچمه دن جوايبه برابر اعاده ايلر ايدى . بوحال كنديسندن نادراً دكل اكثرثيا واقع اولور و مختلف اقطار و جهاتدن كلن مكتوبلره بوصولته مقابله ايدر ايدى .

امين اولان رفقامز دن بعضيلرى شويله حكايه ايتديلر : (مولى راشدالدين - منه السلام) بيورديلر كه (ميّقه) قلعه سنك شرق جهته ده كي برجه قريباً بر مسجد بنا اولنه جقدر .

بسلون على بعضهم بمض و بودون بعضهم بعض فنظر اليهم المولى منه السلام ذات يوم وهم على تلك الحال ثم قال لا بد لتقاتل هاتان الجماعتان هاهنا الى ان ينفل العتلى من بينهم بالسرايح فكان يتذاكرون هذا الكلام زماناً طويلاً ويتعجول ويتحدرون - يتحدرون منه الى ان تسلّم الملك الظاهر قلعة العليقة . وبقيت المنيفة عاصية عليه مدة ثلاث سنين و وقع بهم الحرب والقتال فتقاتلوا يوماً الى ذلك الوادى وهو المكان الذى ذكره المولى منه السلام بعينه فقتل من المنيفة سبعة عشر رجلاً ومن العليقة جماعة وقتلواهم بالسرايح فى كل سرية مقتولين على دابة كما قال منه السلام وهم ابدأ يتذاكرون كلامه ويتعجبون منه . وسمعت من الرجال اللغات الامناء المولى راشدالدين منه السلام فى اول قدمه الى قلاع الدعوة لم يظهر تقليده ولم يعرف احداً بنفسه واقام فى مصياف مدة فتمشى ذات يوم الى خارج المدينة . ومع رجلى آخر فر اعلى بركة مملوءة من الماء ، فصار الرجل يرى صورته فى الماء ولا يرى للمولى منه السلام فى الماء شخصاً ولا صورة ولا كلاهما واقفان على البركة فادهش الرجل ذلك وجعل يقبل ارجل المولى اعاد الله علينا من بركاته فقال له المولى منه السلام اكرم سرى ولا تعرف احداً بما رأيت ثم انه فارق مصياف ولم يقم بها بعد ذلك ثم توجه الى بسطريون وهى قرية الى الكهف فاقام بها يعلم الصبيان الخط مدة فكان اذا مرض احد يأمرهم بشئ يداويه فيتعافى من مرضه فسموه طبيباً . وصار الناس يقصدونه بسبب المرضي ويتباركون به وثنون عليه . فقال الشيخ ابو محمد رحمة الله عليه لابلغه عند ذلك يبنى ان يكون هذا الرجل مقياً عندنا فى القلعة ثم طلبه ورتب له طعاماً وخبزاً بكرة وعشية فقبل منه السلام بعض المرتب وهو يسترفسه فاقام منه السلام سبع سنين وظهر من صلاحه وزده ما استعظمه الناس فسموه - الشيخ العراقى وكان عليه برديعى وهو فى كل عام اذا نزلت الشمس برجه يفتق البردة ويفسلها بطائنها ويصلح قضائهم يخطبها بيده منه السلام ويا بسها و يصنع لنفسه سمروجه لاحتياط قيا سوى خيط النعل لا غير ولها رمحى يمشى بها عليه السلام فلما انقضت المدة مرض الشيخ ابو محمد رحمة الله عليه وبقى اياماً فدخل المولى فى بعض الايام وقال له يا شيخ ابا محمد قد انقضت مدتك وحا اجلك ونهار غد تفارق هذا العالم فقف على تقليدى قبل موتك فلما ان قرأ تقليده على الشيخ ابى محمد بكى فقال له المولى منه السلام ماذا بكى فقال يا سبحان الله كيف لا ابكى اسفاً على ما فات من امتثال الامر المطاع من مدة سبع سنين حتى ان مولا ناقد جاتيناعوض المملوك ولم اعلم ما يجب على من تسليم اليك والدخول فى طاعتك ولم اقض حقاً من حقوقك فقال المولى منه السلام يا هذا رأيت الامور جارية على يدك فاحسن بناءها وحق جابر السموات والارض لقد كان لك من السعادة والتبديد

فقط ديوارلرى و محرابى يابيلدقدنصكره اوزرينك سقنى يابيله ميه جق و ايجنده كيمسه نماز قيله ميه جقدر . فى الحقيقه تعيين اولنان محله ر مسجد بنا اولنديسه ده يالكز ديوارلرى و محرابى بنا اولنوب اوزرى اورتيلمى و بزم بومناقى جمع ايتديكمز تاريخ اولان (٧٢٤) شوالنك ابتداسنه قدر كيمسه طرفدن بوراده نماز قيلنمى .

اماندن اولان رفقادن بعضيلرى حكايه ايتديلر كه : (مولى راشدالدين - منه السلام)
 (مينقه) قلعه سندن (عليه) قلعه سنه كيده جكي زمان (مينقه) قلعه سندن برجماعت كنديسيله برابر چيقه رق (عليه) قلعه سندن كلن مستقبائلر ايله (خصى) واديسنده برلشيرلر و بوراده بو ايبى قلعه اها ليسى يكديكرلرينه سلام ويره رك عرض محبت ايدرلر و بالآ خره (مينقه) اها ليسى (مولى راشدالدين) ي (عليه) اها ليسه تسليم ايله قلعه لرينه دونرلر

والتوفيق والتأييد ما لو شئت ان تأخذ قلعة الجبل بمصر و همرت بها لاخذتها فعند ذلك فارق الشيخ ابو محمد فى اليوم الثانى والظهر (؟) و هو الوقت الذى اشار اليه المولى منه السلام . و حكي بعض الرفقاء الامنا ان جماعة من اهل مصيف نحو ستة نفر اوسبعة اجتمعوا فى الليل ثم خبروا بذلك المولى راشدالدين منه السلام يتهم وانه نائب الامام بعد الشيخ ابى محمد فسخر وامنه و سبوه و هزوا به فكذب المولى منه السلام فى تلك الليلة كتاباً و سير رجالاً من الكهف الى المتولى بمصيف يامرهم بان يطلبهم و قدسماهم جميعهم فى كتابه باسمائهم و ذكر الالفاظ التى جرت بينهم فى حقهم و بينها و امر المولى ان يقرأ عليهم الكتاب و يعتب عليهم و يوبخهم و يعاظ عليهم فى القول فوصل الرجل قبل ان يفتح باب القلعة فلما قرأه الوالى طلبهم و واقفهم على الكتاب و عتب عليهم و لامهم و اسمعهم غليظ الكلام فاعترفوا بذنوبهم و استغفروا خطاياهم و قالوا قد صفت قلوبنا و انزعنا الغل من قلوبنا و تبنا الى الله تعالى مما اقترفناه من هذا الذنب العظيم و ان هذا الرجل له عند الله منزلة جلية و قد كشف الله له المحجوب و اطعته على اسرار الغيوب فلم يعلم بما قلنا و اطاع على ما ذكرناه و نسأله ان يعفونا و نسأل الله ان لا يواخذنا بجراعتنا فرضى عنهم المولى منه السلام بعد ذلك و صفع عنهم و غفر لهم زلاتهم . و خبرنا بعض الرفقاء الامنا ان المولى راشدالدين منه السلام لما فتح قلعة العليقة ارسل هدية الى شبلى صاحب القلعة و قال لرجاله انى سأتيكم فى آخر الليل فلما قدموا بالهدية وجدوا شبلى فى قرية نخل الغربية فعرضوه بذلك وهو فى مجلس الشراب فامر بان يترلوهم فى القلعة الى ان يأتهم شبلى من بكره فقلعوا ذلك بهم فلما اسبل الليل الستور و نامت العيون همت بهم رجال المولى منه السلام نصاروا ينادون كل رجل منهم باسمه فاذا خرج اليهم من بيته يوثقونه كتاباً الى ان فعلوا ذلك باكثر القوم و قدم المولى راشدالدين منه السلام فلما صار قريباً من القلعة مسك رأس فرسه عند شجرة من البطن فصهلت انقرس ثم قال لرجاله فى مثل هذا اليوم الامام على بن ابى طالب تسلم قلعة خيبر بين يدي الرسول صلى الله عليه وسلم و كان تحته فرس كقرسى هذه و ساعده كساعدى هذه ثم شمر عن ساعده منه السلام ثم قال و على رأسه طاسة كطاستى هذه يارقائى طيبوا قلوبكم هذه القلعة تأخذونها بين يدي فى هذا اليوم و ما يقتل منكم سوى رجل واحد و هو من الشاكين المكذبين المستهزئين بنا فما استم من كلامه حتى كبرت رجاله من القلعة و بعض طلعا الى القلعة من غير الباب ولم يقتل منهم سوى رجل واحد و احدالقت امرأة رجلاً فقتلته وهو الذى اشار اليه المولى منه السلام فقتل كما قال و تسلم القلعة ولم يقتل احداً من اهلها و ارسل الى شبلى زوجته مع ثقات

ايدى . بو ايكي قلعه اهااليسنك يكدىكر لرينه مذكور وادى ده محبت و صداقت عرض ايتدكلى بر كونده (مولى راشدالدين) بونلره خطاباً : « بو ايكي جماعت بوراده يكدىكريله مقاتله ايده جكدر . وآره لرنده مقتول دوشنلر آت اكرلرى اوزرنده نقل اولمه جقدر . ديمش ايدى . بوسوز اوزون زمان آره لرنده دوران ايدوب بويله برحالك وقوع بولسندن حذر ايدسورلر ايدى . (ملك ظاهر) (عليه) قلعه سنى آلوب (منيقه) قلعه سنك كنديسنه عاصى قالدغى اوج سنه ظرفنده بو ايكي قلعه اهااليسى آره سنده حرب و قتال وقوع بولدى . بو محاربه لر ائناسنده هر ايكي قلعه اهااليسى بر كون (مولى راشدالدين) ك اولجه تعيين ايتمش اولديغى وادى به قدر كله زك يكدىكر لريله محاربه ايتديلر و (منيقه) اهااليسندن مقتول دوشن اون يدي كيشى ايله (عليه) ليلرك ثولولرني ايكيشر ايكيشر آت اكرلرى

اخيار ومعها مايتخصها من مصاغ وغير ذلك . وحكى بعض الرفقاء ان المولى منه السلام كان متوجهاً الى مصيف فدخل قرية يقال لها المجدل فاحضر واهلها له ضيافة و اقبل الرئيس حاملاً طعاماً مجللاً بشيء يستره فاحصر المولى منه السلام بان يضع ذلك الطعام بمعزل وان لا يكتشفه احد فلما نهض المولى ليركب فرسه قال له الرئيس يا مولاي لم لا اكلت من طعامي وجبرت قلبي فقال له سرّاً ان زوجتك انتسها العجالة ان تنزع حواصل الدجاج فاردنا ان لا يعلم احد بذلك لانه قبيح فنظر الرئيس فهو كما اخبره المولى منه السلام ومن المشهورة عنه المتفق عليه مما اخبرته الرجال الافاضل الاخيار عن آباءهم والسلام ، ان الملك صلاح الدين ابن ايوب رحمة الله عليه آتى الى مصيف بجيش عرصرم فحاصروها ثم ارسل الى المولى منه السلام وكان المولى يومئذ قد ركب وقصد قرية يقال لها العنبة من معاملة القدموس فاقبل الرسول على القرية المذكورة فرأى المولى قاعداً على سطوح بعض بيوت القرية وعنده رجلان لا غير فالرسول عنه واخبروه انه المولى راشدالدين و اقبل نحوه وهو مستهزى به فلما قرب منه رأى عليه انواراً زاهرة وجلالة ظاهرة ومهابة ياهرة وقوة قاهرة وكلاذنا اليه عظمت مهابته وتضاعفت جلالاته حتى دهش له ورعب قلبه وعظم الامر عليه فلم يقدر على الدنوايه فارسل المولى راشدالدين اليه الحاجب دبوس فاحضره بين يديه فلما زالت دهشته وتبدلت بالانس وحشته وقرذلته اعترف بذنبه وما كان ينظر على قلبه وسأله ان يكون من اهل طاعته و منضماً في سلك جماعته فقال له المولى منه السلام بل يجب ان تعود الى الملك وتخبره بما رأيت وتبافه جواب الرسالة التي بها آيت الينا قل له ان اختار ان يحى الى عندنا فليحى فما عندي غير هذين الرجلين الذين تراهما وان لم يحى فانا غدا انزل الى عنده فماد الرسول الى الملك فاخبره بذلك فقال انى لا اغتر بذلك ولا اسمح بدخول جيشى بين هذه الجبال الشاخنة واما المولى منه السلام فانه نزل من القرية التي كان بها و آتى الى جبل يشرف على مصيف فقعد على قلعة الجبل في المكان الذي بنى فيه المشهد المعروف في زماننا هذا واما الملك صلاح الدين لما علم بذلك وعابنه على الجبال وعنده الرجلان فامر الملك صلاح الدين بان يضرب على الجبل خلقة فقعوا ذلك ثم ارسل الى المولى راشدالدين منه السلام رسلاً من الامراء و اكابر الدولة والاعيان والخواص نحو خمسين اوستين فارساً وامرهم بان يقبضوا عليه و يأتوا به اليه فلما رايهم الرجلان قال له قد اقبلوا الينا جماعة فما تركب خيلنا ونجونا فاستنا فقال منهم السلام انهم لا يصابون الينا ولا يقدرون علينا فلما دنوا الى المولى راشدالدين منه السلام ورأهم ورأوه توجه الى البهوية المطلقة ثم نظروا الى القوم فسكنت حركاتهم وبطلت آلاتهم فقال لهم و ماتجيشون تأخذوننا كما

اوزرنده نقل ايتديلرکه بو حال تماميله اولجه (مولى راشدالدين) ک اخبارينک عى ايدى .

وشايان اعتماد ذواتدن ايشيتدم که : (مولى راشدالدين) قلاع دعوته ايلک ورودنده (تقليد - مذکور) نى کوسترامش و کنديسنى کيمسه به بيلديرماش ايدى . (مصياف) قلعهسنده او طوردينى مدت ائناسنده خارج قلعهده کزنييورکن صو ايله دولو بر حوض کنارنده توقف ايتش وياننده بولنان بر کيمسه کنديسنک عکسنى صوده کوردیکی حالده (مولى راشدالدين) ک شخصنک صويه انعکاس ايتديکنى کوره رک تدهش ايله (مولى) نک آياقلىرينه قابانمش ايدى . (مولى) بوآدمه : « سريمى کتم ايت ، و کوردیکی کيمسه به سويله !... » ديه رک بعدما (مصياف) ده او طورماش و (کهف) قلعهسى جوارنده کی

احرم به الذی ارسلکم الينا فقالوا ان الله قد جاک منا قد بھاک والتفک بھراسته وعصمته قال فارجعوا الى الملك فعرفوه بصورة حالهم فبقي يكثر التعجب من مقالهم فقال له تقي الدين صاحب حماة لو علم الرجل ان مولانا السلطان يقدر بمسکه ماجاء الى هذا المكان فعند ذلك كتب الملك اليه كتاباً فكتب له المولى راشدالدين قبل وصول الكتاب اليه جواباً وخرج الرسول الذى معه كتاب الملك متوجهاً نحو الجبل فقال المولى منه السلام هذا الرسول الذى قد ارسله الملك الينا كرى وهو احمق متكبر فى نفسه انه يحى حتى يقف على رؤسنا ثم دفع الى احد صاحبيه قضيئاً وامره ان يضمه بعيداً عن مكانهم ففعل ذلك . فلما جاء الرسول راكباً الى الموضع الذى فيه الفضيبي وقتت الفرس وصار الفارس كلما ضرب الفرس بالقرعة والمهاجر يتأخر ويعجز حتى اعياه ذلك وتجر فى نفسه والفرس لا تحرك الا الى وراء فعند ذلك ترجل فقال المولى منه السلام لاحد صاحبيه اذ دفع اليه كتابى هذا واذا اعطاك كتابه فلا تأخذه منه وقل له يرد الى الملك كتابه محتوماً بحاله ففعل الرجل ذلك ولم ينظر المولى راشدالدين الى الرسول ولا اكثر به ولا كلامه ولا جوابه واشتغل عنه مع الحاجب دبوس فعاد الرسول الى الملك فاخبره بما رآه وانه ما مضى كتابه ولا قرأه ثم دفعه الى الملك كتاب المولى راشدالدين منه السلام فوجده جواباً عن كتابه اليه فضلاً فضلاً من اوله الى آخره فظم شأن المولى عند الملك وعلم ان الله فيه سرأ وانه من عباده المحلصين واوليائه الا كرمين وتخوف على نفسه منه وهابه مهابة عظيمة وامر بطرح الجير والرماذ حول دهليزه ورتب فى كل بدل من الليل الفئارين محرسونه فلما اغدق جنح الظلام وغلب النوم على النيام نزل المولى راشدالدين من الجبل وبين يديه فانوس يضيء ورجاله من القلعة يرون ضوء الفانوس الى ان وصل الى الجيش فقاب عنهم ودخل المولى راشدالدين الى عند الملك صلاح الدين وهو نائم فحول النور الذى عند رأسه الى رجليه والنور الذى عند رجليه الى عند رأسه ووضع قريباً منه جرادق سخنة من خبز الاسمعية كانت معروفة فى ذلك الزمان وشك فى الجرادق سكيناً من سكاكين الفداوية بمغوسته فى اسم الى نصفها ثم وضع فوق الخبز ورقة فيه بيتان من الشعر بخط المولى راشدالدين منه السلام وهما هذان (طويل)

صراغمة مادام ذا النصر قائم
تؤخركم حتى تم العزائم

اما وجلاى الملك ما تملكونها
تخبركم انا قدرنا عليكم

(بسطريون) نامنده كى كويه كیدهرك بوراده برمدت چوجقلره يازى اوكرتمكه مشغول اولمش ايدى . بوراده بولندينى ائنده هرهانجى خسته يه توصيه ايتديكى دوا عين شفا اولقله بورا اهاليسى كنديسنة طيب نامنى ويرمش ايديار . هر طرفه انتشار ايمش اولان شهرتندن طولايى بورايه بر چوق خسته لر كليور و كنديسيله تبرك ايلورلر ايدى . (كهف) قلعه سنده بولنان (شيخ ابو محمد) كنديسنك لايق حرمت بر ذات اولديغى آكلابوب (قلعه) يه دعوتله حقنده حرمتده قصور ايمدى . صباح واقشام طعاملرينى و سائره يي تأمين ايتديسه ده (مولى راشدالدين) بونلك اك ضرورى و اك بسطلرينى قبول ايله كنديسنى بيلديرميهرك بوراده يدى سنه متكرراً او طوردى . زهد و صلاحندن طولايى ناس نظرنده بويوك بر اهميت قازانمش اولديغندن (شيخ عراقى) ناميله ياد ايديليور ايدى . كيديكى بسط بر يمن خرقة سنى هر سنه كندى اليه بيقيه رق بيكندن ديكيور و آياغنه ينه كندى اليه يكپاره دريدن بر چاريق اعمال ايله صيرتنه و آياغنه دائماً بونلرى كييور ايدى . يدى سنه مروزدن صكره (شيخ ابو محمد) خسته لندى . بو ذاتك خسته لنمه سندن بر قاچ كون صكره (مولى راشدالدين) بونك نزيهه كيدوب : « اى شيخ ابو محمد ! حياتك ختام بولدى . يارين حياته وداع ايدو جكسك . اولمزدن اول تقليدىمى كور » ديه (شيخ ابو محمد) ه تقليدىنى او قودى (شيخ ابو محمد) يدى

ثم خرج من عند الملك الى ان وصل الى الجبال واما الملك فانه استيقظ والتمحه خارجاً من عنده ووجد النورين كلاهما في موضع الاخر ورأى الورقة والسكين والجرادق الى جانبه و صاح صيحة ازعج بها من كان عنده واقبلت اليه الامراء والاكابر من اهل مملكته واماثل دولته و تقي الدين صاحب حماة وغيره من الامراء والوزراء فاخبرهم بما جرى له ورأوا السكين والسم والجرادق وقرأوا الورقة فادشهم ذلك الفعل ورأوه اسراً عظيماً وخطباً جسيماً وتكرماً وفضلاً جزيلاً واقداماً وشجاعة وبراعة ومعجزاً ظاهراً وبرهاناً باهراً . ثم ان الملك سأل خدمه وماليكه فقال هل احد منكم سمع حساً او رأى انساناً ؟ فقالوا لا . بل للمصاح بنالملك فقال ابصروا من هاهنا ؟ تبادرنا الى باب الدهايز والشمع فى ايدينا يضى قرأينا فى الجير والرماد اثر اقدام انسان قرأنا الاثر خارجاً فقط ولم نر داخلًا ولا محيطاً . بالدهليز والرجال ظهور الخيل وسألناهم فقالوا ما رأينا احداً فازداد الملك تعجباً من ذلك وعظم الامر عليه وخاف خوفاً شديداً . فقال تقي الدين صاحب حماة ان الذى هم على الملك ووصل اليه وفعل ما قد فعل لوارادان يقتله لفته فقال السلطان ليس الخبر كالعيان ومن الواجب ان تأخذ لنا من هذا الرجل اماناً وتسأله ان لا يؤخذنا بما سلف من خطانا ثم امر بان يكتب الى المولى كتاباً فى هذا المعنى وارسله اليه فلما وصل الرسول تبسم ضاحكاً ثم قال له قل لملك انه مادام يحاصر قلعتى فلا امان له عندى بل هو خارج عن امانى فارجع الرسول الى الملك فاخبره بما قال فقال لفظلب . الواجب الميين ونحن فيما رضىه من الراغبين ولحقه من الموجبين والى ما يختار من الجبين وعن كل ما يكرهه من الناكبين ولودته ومصافاته ومحالسته من الطالبين وقد تحققتنا انه من عباد الله الصالحين المقربين .

سنة دبري كندی تقليديه مطلع اومديني ايچون اموري كنديسنه تسليم ايله تحت اطاعتنه كيرماش اولسندن طولاي آغلايه رق عفوني طلب ابتداي . (راشد الدين) : « ايشارك شيمدي به قدر محور لايقنده جريان ايتمكده اولديغني كوردم . و (مصر) ده كي (قلعة الجبل) ي بيله آلق آرزو ايتسه ايدك مظهر اولديغك توفيق و تايد بونا دخي مساعد ايدى . » ديهرك ذمام اموري ايله آلفه لزوم حس ايتديكني سويلش و ايرتسي كوني (مولى منه السلام) ك سويلديكي كهي (شيخ ابو محمد) وفات ايلش ايدى .

رفقاي انماندن بعضيرى حكايه ايتديلر كه : (مصيف) قلعه سي اهايلسندن آتى ويا يدي كيمسه بريكيه طويلانوب (راشد الدين منه السلام) دن بختله كويا كنديسنك (شيخ ابو محمد) دن صكره امامك نأى اولديغني سويلهرك حقتده فنا لا قيرديلر صرف ايتديلر و كنديسيله آلاي ايتديلر . [مولى راشد الدين] هان او كيجه [كهف] قلعه سندن [مصيف] قلعه سي متوليسنه خطاباً يازديني بر مكتوبده بونلر ك اسملرني تعين ايتمش و حقتده صرف ايتديلر لا قيرى عيناً بيلديرهرك كنديلرينك توبسخ اولميرني امر ايلش ايدى . قلعه قوسى آجيلمه دن اول [مصيف] ه واصل اولمش اولان بومكتوب بو آدملره او قونوب . جمله سي قصورلرني اعتراف ايلش ايديلر . بونك اوزرينه [مولى] كنديلردن راضى اولوب كناهلرني مغفرت ايلش ايدى .

ثم رحل وترك له الزردخانه على حالها في مكانها و جميع الالات على اختلاف اصنافها ثم نزل على جسر ابن منقذ وسير المولى راشد الدين منه السلام من هناك رسولا يطلب منه الامان فاعطاه امانه وقسم الالات التي تركها على اقتلاع من الطوارق والجنويات والجرخ والزرديات وغير ذلك فجعل لكل قلعة من قلاع الدعوة سهماً يخصها ويحملها وصار له الملك صلاح الدين مالياً بعد ان كان معادياً . وقد ظن كثير من العوام والجهلة الاغنام ان المولى راشد الدين منه السلام بعلم السيمياء كان يعمل هذه الاعمال العجيبة فيقان لهم كنية جواب الكتاب قبل قدوم الفاصد به اليه بعلم السيمياء هو؟ وطلاعه على الذي سبوه بمصيف في الليل وهو في حصن الكهف كما سبق ذكره اولا ثم كتب كتاباً في تلك الليلة الى نايبه بمصيف يعتب عليهم وسماهم باسمائهم واسماء آبايهم وذكر ما قالوه افيه بعينه بعلم السيمياء هو؟ والملك صلاح الدين بن ايوب ومن عنده من الوزراء والعلماء والفضلاء والحكماء والعقلاء والفقهاء والفهماء والبلغاء والنبلاء كانت العوام اخبر منهم بالامور الحقيقية القينية الصادقة الواضحة الجليلة والفرق بينها وبين الاشياء الوهمية الخيالية [بوراده بر (بين) دوشمش اولميدير] بل الملوك ومن عندهم من الافاضل لا يتبعون الا الحق ولا يقبلون الا الصدق ولا يصدقون الا الحق ولا يلتفتون الى الخيال لان عقولهم ترجح الجبال وكيف يتفق الجم الغفير على الضلال؟ وقد كان في زمان المولى راشد الدين منه السلام من لا يحصى عددهم من العلماء والفقهاء وجاءت اليه من مصر ومن دمشق ومن العراق ومن بغداد وغيرها من البلدان وقطع الكل واعجزهم بالحجة والبرهان لا بعلم السيمياء بل بالحق والايقان والعلم والثبات والتبيان والاستشهاد بايات القرآن وبالله المستعان .

رفقاء امانا مزدن بعضییری خبر و یردیلر که : [مولی راشدالدين منه السلام] [علیقه]
 قلعه سنی فتح ایتمک ایستدیکی وقت بو قلعه نك صاحبی [شبلی] به آدم لریله بره دیه کوندروب
 بولره کندیسنك ده کیجه نك نهایتنده صباحه قارشی اورایه کله جکنی بیلدیردی. کندیسنی
 جوارده بر کویده عیش نوش ایله مشغول بولان بو آدم لری [شبلی] ایرتسی صباح کندیسنی
 کلجه یه قدر قاعده محافظه اولنق اوزره قلعه یه سوق ایستیردی . کیجه اولوب هر کس
 او یودینی زمان [مولی راشدالدين] ك آدم لری قلعه اها لیسنك هر برنی اسم لریله چاغیره رق
 خانه لرندن دیشاری یه چقاریبور والیرینی آرقلرینه باغلا یورایدیلر . [مولی راشدالدين]
 دخی قلعه یه تقرب ایتمش ایدی . قلعه نك یاننده کی وادیده بولنان بر آغاجك او کنده را کب
 اولدینی حیوانی کیشمنکه باشلادی . [مولی راشدالدين] دیدی که : بویله بر کونده ایدی که
 [امام علی بن ابی طالب] [خیر] قلعه سنی فتح ایتمش ایدی . آلتنده بنم آتم کبی بر آت
 واریدی . - بوسیراده قولنی صیغایه رق - قولی دخی بنم قولم کبی ایدی . باشنده دخی بنم بومغفرم
 کبی بر مغفر واریدی . ای رفیقلم ! قلبلریکزی کنیش طوتک . بوکون بو قلعه یی
 آلاجسکز . ویالکز استهزا ایدنلردن اولان و بزده شبهه سی بولنان بر کیسه دن بشقه
 کیسه قتل اولنیه جقدر .

[مولی راشدالدين] بوسوزلرینی هنوز بیتیرمامش ایکن آدم لری قلعه دن تکبیر کتیرمه که

واخبرنا بعض الرفقاء الامناء الفضلاء ان الملك صلاح الدين لما اخذ عكة خرج اليه من البحر ملك من ملوك
 الافرنج بجيش فجهم عكة وملكهما وقتل من كان فيها من المسلمين ونصب له دهليز مقابل دهليز صلاح الدين
 وصار جيشه بازاء جيشه و اشتد الحرب بينهما وبقي صلاح الدين في حيرة من امره وكان المولى يومئذ
 في حصن الكهف فقال منه السلام صاحبنا الملك صلاح الدين اليوم في ضيق ثم طلب رجلين من رجال الجهاد
 الذين بين يديه قد علموا هاتين النجى بالافرنج فلما حضرا بين يديه امرهما ببذلتي من ملبوس الافرنج وسيفين
 من سيف الافرنج ثم قال لهما اذهبا الى عند الملك صلاح الدين بكتابي هذا ولكن ميديكما هذي الليلة في المكان
 الفلاني ثم عين لهما المنازل ليلة بعد ليلة قال ويكون وصولكما الى عكة في اليوم الفلاني وقت العصفان لم يكن
 وصولكما في هذا اليوم المعين والوقت الموقت كما قد قلنا لن تصلا الى سودا كما ولن تباعا مقصودكما فاذا وصلتما
 ذلك الوقت ان شاء الله وحضرنا عند الملك صلاح الدين فسدا عليه من جهتي وبعاه محبتي وادفعا اليه كتابي
 فاذا قرأه وعرف ما فيه وفهم معناه فقولاله اني قد ارسلتكما الى عدوه وهو ملك الافرنج لقتلاد في تلك الليلة
 ثم اخرجنا من عند الملك اذا غربت الشمس وابتعدا من الجيش ثم عمدا الى جيش الافرنج على شاطئ البحر الى
 ان تختلط في الغبش ثم اقصدا دهليز الملك ايلاً فوجدتاهم سكران ناعماً على وجهه وما عنده احد فاحترأ رأسه
 وخذا حياسته وسيفه ومن قال لكما شيئاً فاجيباه بالافرنجي فإينكره احد عليكما فاذا وصلتما الى عند الملك
 صلاح الدين ووضعنا الرأس والحياصة والسيف بين يديه فانه من ساعته يبادر الى عسكر الافرنج فيكره [لعله
 فيكره] وعزقه في كل قطران شاء الله تعالى ويقتل منهم خلفاً كثيراً و يصبح منتصراً مسروراً

باشلاديلر . و برقادينك كنديسنك اوزرينه برتجيره آتمق صورتيله ئولديرديكي بر كيمسه دن بشقه هيچ برمقتول ويرمه دن قلعه يه مالك اولديلر كه بو مقتول [مولى راشداالدين] ك اشارت ايتمش اولديقي كيمسه ايدى . [مولى راشداالدين] بو قلعه يه مالك اولدقدن صكره [شبلى] نك زوجهنى حلياتى و سائر ه سيله امين آدملرينه تسليم ايدرك زوجنه كوندردى . بعض ريفقر جكايه ايتديلر كه : [مولى منه السلام] بركون [مصيف] ه كيدركن [مجدل] نامنده كي بر كويه اوغرامش ايدى . بو كويك اهاليسى كنديسنه ضيافت ويرمش و كويك رئيسى ده اوزرى اورتبلى برطعام كتيرمش ايدى . [مولى راشداالدين] رئيسك كتيرمش اولديقي طعامك بر كوشه يه بر اقله منى و اوزرينك كيمسه طرفندن آچيلمامنى تنبيه ايتمش ايدى . بو كويدن آيريلق اوزره آتنه بينه جكي وقت رئيس كنديسنه طعامى نه ايجون يه مه ديكنى صورمى اوزرينه : « زوجك عجله ايله طاووغك قورصاغنى چيقارمى اونوش ايدى . بوچير كين ايشك مستور قالمسى آرزو سيله طعامى آچدير مادام » ديمش ايدى كه فى الحقيقه رئيس بو طعامى [مولى منه السلام] ك ديديجي كبي بولمش ايدى .

افاضل رجالك كندى پدرلرندن متفقاً روايت ايتمش اولدقلىرى بوجه آتى مشهور بر وقعه واردر : [صلاح الدين ابوبى] بيوك براردو ايله كلوب [مصيف] ي محاصره ايتمش و [قدموس] توابعدن [عنه] كوينه چكلمش اولان [مولى منه السلام] ه آدملىر

فيولى بكما ويقول لكما نمنا على مهمأ شتأ فلاتنما ذهباً و لافضة ولاغير ذلك ولكن قولنا نحن قوم قد خرجنا عن أنفسنا في طاعة الله تعالى و تركنا الدنيا و سبها و زهدنا فيها فلأتنتي شيئاً منها سوى شيء واحد و هو انما سافرنا من عند اهلنا لم يكن عند صفارنا دقيق فيتصدق الملك على كل واحد منا برحلة دقيق لاغير . فقالا سمعاً و طاعة ثم خرجا من عند المولى راشداالدين منه السلام و توجها الى عكة و حافظا على كل ما امره به و عملاً بجميع وصاياه و وصلنا الى عكة فى الوقت الذى عينه لهما بعينه و حضرا عند الملك و دفعا اليه كتاب المولى و بلغنا سلامه اليه فقال له ان سيدنا قدامنا لنقتل ملك الافرنج فى هذا اليوم و عين لنا الوقت الذى نقتله فيه و قال اننا نجده فى ذلك الوقت نائماً على وجهه و هو سكران و ما عنده احد اصلا قالوا وان لم نرح اليه فى ذلك الوقت بعينه لم ننع نقدر عليه و لانصل اليه فلما سمع كلامهما وما اخبراه سره ذلك سروراً عظيماً و اكرم مواعها و لبثا عنده الى ان اجنحت الشمس الغروب فعند ذلك لبسا لبس الافرنج و تحدث كل واحد منهما مع صاحبه بالافرنجى فاعجب الملك لبسهما و شكلهما و حديثهما فتبسم ضاحكاً منهما و قد سره عزهما و قد خرجا من عنده و بعدا من الجيشين و عادا على شاطئ البحر الى جيش الافرنج فغا صافى لجته و قد ارخى الليل اذيال دجنته و لما قربا الى السلطان و حان لوقت المعين لهما و الاوان نجما على الملك فوجداه نائماً على وجهه كما قال سيدها و هو سكران و ما عنده احد لا انس ولا جان فاحترا رأسه و حطاه فى مخلاة و اخذا سيفه و حياصته و خرجا من جيش الافرنج مسرعين الى ان دخلا على الملك صلاح الدين فوضعا رأسه بين يديه و سيفه و حياصته قفيل كل واحد منهما بين عينيه ثم امر الجيش

كوندرمشن ایدی . [صلاح الدين] ك كوندرديكي آدملىر ياننده بولنان يالكز ايكي كيشي ايله [مولى منه السلام] ي مذكور كويك بر خانه سنك سطحده او طور مقده اولديغى كوروب استخفاف واستهزا ايله كنديسنه طوغرى ايلريله مكه باشلاديلر . بونلر [مولى منه السلام] ه تقرب ايتديكلى وقت كنديسنك اوزرنده نورلك لمعان اتمكده اولديغى وهر آدم تقربلرنده مهابت وجلالتنك آرتقمده بولنديغى كورديلر . نهايت كنديسنك يانته كللكه مقتدر اوله مدقلىرندن (مولى منه السلام) بونلره برده دار (د بوس) ي كوندروب كنديلرني يانته جلب ايتدى . بونلك دوچار اولدقلىرى اندهاش زائل اولدقنصكره استخفاف واستهزاريه نادم اوله رق كنديلرينك دائره طاعته قبول اولملىرى رجا ايتديلر . (مولى منه السلام) بونلره ديدى كه : « سزك عودتاه كورديكلىرى پادشاهه سويلمكز لازمدر . و كنديسنه تبليغ ايديكز كه ايسترسه او، بورايه كلسين . يانمده كورديككز بوايكي كيسه دن ماعدا بر فرد يوقدر . ايسترسه يارين بن اونك يانته نازل اولورم . »

(صلاح الدين) ك آدملىرى عودتاه واقع حالى كنديسنه حكايه ايتديلر . (صلاح الدين) عسكر لرليه (مولى منه السلام) ك بولنديغى (عنه) كوينك داغلقلرينه كيره ميه جكي سويلدى . (مولى منه السلام) مذكور قريه دن كلوب بوكون زمانمده تر به سنك بنا اولنديغى محله يعنى (مصيف) ك اوزرنده بولنان برداعك تپه سنه او طور دى . (صلاح الدين)

بالركوب فرك و حمل على جيش الافرنج فاهزمه و وضرته و قتل اكثره و اصبح الملك صلاح الدين فرحاً مجبوراً مؤيداً منصوراً مستشراً مسروراً فطلب الفداوية فلما حضر اقام قائماً لهما و عظم قدرهما وقامت وزرائه و جلسائه لقيامه لهما ثم خلع عليهما و احسن اليهما و اجلسهما الى جانبه و قال لهما تمنيا على مواشيتما و اطلبا اى شئ اردتما ففدو جب على حقا فقالا ايدالله مولانا الملك بالملك والى عدو فى المهاك ان الدنيا هى العدم وسيندم المغتر بها حيث لا ينفعه الندم ونحن عنهما من الحايدين وفيهما من الزاهدين ولا نطلب شيئاً على التحقيق سوى رحلتين من الدقيق لكل واحد منارحلة لاجل ما عنده من العاياة . فرسم السلطان صلاح الدين عند ذلك بان يكتب للدعوة الهادية فى كل معاملة من المعاملات الفرية الى قلاع الدعوة عشرة ضيع وبنى لبيت الدعوة الهادية فى كل مدينة من المدن دار دعوة فى مصر و دمشق و حص و حماة و حلب و غير هذا من المدن و هى تعرف بالدعوة الى زماننا هذا وانم على الفداوية وسير المولى راشداالدين هدية سنية وعماروا الرفقاء الفضلاء الامناء و السلام . فصل ، وكان ذلك متفضلاً فى زمانهم ايضاً ان المولى راشداالدين كار فى مصيف و انفق فى الليل ان جاءت صاعقة عظيمة فضر البرج الذى فيه المولى راشداالدين منه السلام فاهدم البرج وكانت الحزنة فيه فتخطقت الناس ما كار فى الحزنة من الذهب والفضة فى ظلمة الليل بحيث لم يبق مما كان فى الحزنة شئ اصلا ، و اما المولى راشداالدين منه السلام بقى بين الردم و على رجليه حجرة ثقيلة و عندما لاح الصبح راي رجلاً قريباً منه فقال له ان هى الافتنك فدعنى بما تقول لعل آخذ شيئاً يعودنفعه على عابلى فامسك عنه المولى راشداالدين فلم يجا و به على حاله الى ان جاءت جماعة واصحابه

يا لكز ايكي آدمه كلوب بورايه او طورمش اولان (مولى منه السلام) ي در دست ايتديرمك
 اوزره عسكر كوندروب كنديسى دائراً مادار آبلوقه ايجريسنه آديردى . وبونلر ايله
 اعيان واكاردن اللى آلتش كيمسه كوندردى . وبونلره (مولى منه السلام) ي آلوب
 كنديسنه كتيرملىرى امر ايلدى . عسكرلرك كنديليرنى قوشا تمقده اولدقلىرى كورن
 ايكي آدم (مولى منه السلام) ه جيونلره بينوب فرار تكليف ايتديلرسده (مولى منه السلام)
 بونلرك كنديليرينه واصل اوله ميه جقلىرى سويلدى . عسكرلر آبلوقه ايجريسنه آلتش
 اولدقلىرى (مولى منه السلام) ي در دست ايده جكلرى وقت (مولى منه السلام) هويت
 مطلقه به توجهدن صكره بو عسكرلره برنظر فيرلاتدى . بونلر انجماد ايتش كې بلا
 حركت قالديلر . بونلر (مولى منه السلام) ه تعرض ايده ميه جكلرى آكلايه رق عودتبه
 واقع اولان حالى (صلاح الدين) ه حكايه ايتدكلرى زمان (صلاح الدين) ك ياننده بولنان
 اقرباسندن (حماة) حكمدارى (تقى الدين) « بو آدم ؟ سزك كنديسى در دست ايتديرمكه
 مقتدر اوله جفكزى بيلسه ايكي كيمسه ايله قارشوكزه كليرمى ؟ ! » ديه كنديسنده
 فوق العاده بر قدرت بولنديغى اعتراف ايدنلره فكراً التحاق ايتش ايدى . بونك اوزرينه
 [صلاح الدين] كنديسنه برمكتوب يازوب بر آدمه كوندرمش ايدى . [مولى منه السلام]
 [صلاح الدين] ك بومكتوبى واصل اولمازدن اول جوابى احضار ايلش ومكتوبى كتيره جك

المحبون له فازوا الحجر عن رجله واحضر وادواء ايشدوه على رجله فقال لهم شدوه من فوق الحف ففعلوا ذلك ثم طلع
 الى باب القاعة وهو يبرج فقعده في الدركات وجعل يطلب الذين اخذوا الخزنة باسمهم واحداً بعد واحد فيقول لكل
 واحد منهم عندك من الذهب والفضة ما عدده كذا وكذا ووزنه كذا وكذا وهو في كيس صفاته كيت وكيت
 فيمضى ذلك الرجل فيحضره كما وصف له الى ان استخرج الخزنة ومنهم رجل واحد انكر فقال يا مولاي
 ما اخذت شيئاً ولا عندي شيء مما تقول فامر به بان يجلس فجلس ثم قال امضوا الى بيته فاحفروه تحت
 جرة المكسوح وكان في الجرة اخلاط واستخرجوا الكيس من تحت الجرة ففعلوا ذلك واحضر الكيس
 الى بين يديه ثم قال منه السلام بقى لنا اثنان من الجماعة اما احدهما فقد نوى حسنة سالحة فلاناخذنا عنده
 من المال بل نشركه بما قد عزم عليه واما الآخر فنرجع ما عنده في غير هذا الوقت ثم قام منه السلام
 من مكانه فقصده الى داره وبعد مدة ايام نزل الى باب القاعة فقعده ثم نظر الى الجماعة الحضرين وقال
 ان منكم واحداً لنا عنده صندوق من العاج صغفر فيه من الذهب ما عدده كذا وكذا وهو في كل
 ليلة يفرغ الذهب من الصندوق ويتفرج على الدنانير ويقلبها زماناً ثم يردّها الى الصندوق ويقفله ويعيده
 الى مكانه ونحن نقول ان كان بلغ مراده من النظر الى الذهب والفضة عليه فليرده فقام رجل من الجماعة
 وجعل يقبل سر موجة المولى راشد الدين ويمرغ وجهه على الارض فقال يا هذا انت الذي عندك الصندوق
 ثم استعفى من ذنبه فقال له المولى منه السلام نسأل الله ان يغفر لك ويعفو عنه (عك) ثم ذهب الرجل
 الى منزله فحمل الصندوق الى بين يدي المولى فرد المال الى الخزنة واما الرجل الذي نوى خيراً ولم يسترجع

آدمك احق و كبرلى بر كورد اولديغنى سويلهرك بونك كنديلرينه تقرب ايتمهسى ايجون بولندقلرى محلدن اوزاقجه برمسافهيه برقاميش وضع ايتديرمش ايدى . [صلاح الدين] ك مکتوبى حاملًا کلن کيمسه مذکور قاميشك بولنديغى محله واصل اولنجه ايلريلمکه مقتدر اوله مامش وراكب اولديغى حيوانى قيرياج و سائر ايله دوكدنجه حيوان بالعكس كريله يهرك نهايت اينمکه مجبور اولمش ايدى . بو آدم حيواندن اينتجه اولجه يازيلش اولان جواب كنديسنه ويريلش وكتيرمش اولديغى مکتوب آچياميه رقى عينا كنديسنه اعاده ايدلمش ايدى . [صلاح الدين] كوندرمش اولديغى مکتوبه آچيلمديغى حاليه تماميله جواب ويرلمش اولديغى كورهرك حيرتلىر ايجنده قالدى . و [مولى منه السلام] ك اولياء كرامدن اولديغنده هيچ شهبهسى قالمادى . و كنديسندى فوق العاده قورقغه باشلاديغندن چاديرينك اطرافه آلچى و كول دو كدوروب محافظه ايجون هر كيجه فارجيلر ترتيب و تعيين ايتدى . بر كيجه قارا نلقلر آرهنده مولى راشداالدين او كنده بر قانوس چكيدليكى حاليه جيلدن اينهرك [صلاح الدين] ك عسكرى آرهنه قاريشدى و جيلدن فانوسك ضياستى تعقيب ايدنلر ضياستى كوره مز اولديلر . [مولى راشداالدين] اويومقده اولان [صلاح الدين] ك چاديرينه كيروب باشى او جنده ياقمقده اولان شمعنه بى آياق او جنه و آياق او جنده كنى باش او جنه قويدى . و اوتارنجده معروف اولان اسماعيليه اكمكندن فوروندى بى چيقمش صيحاك بر جورك اوزرينه ياريسنه قدر زهره باتيرلمش فدائى ييچاقلردن بر ييچاق صاپالايوب [صلاح الدين] ك ياننه وضع ايدلى . و چوروك

منه المولى ما اخذه فكان اسمه نجاء وكان قضاصر في نفسه انه يبنى في المان الذى اخذه من الخزنه شهبداً للمولى راشداالدين على الجبال في الموضع الذى كان فيه المولى لما كان الملك صلاح الدين قد حاصر قلعة مصياف كما ذكرناه اولاً ثم انه طمر الصندوق ولم يعلم ولا تسبب منه بشيء وكان لهذا الرجل ولد صالح وقد تفرد بالبلاغة وتعلم الاشياء وحسن الخط و علم النحو وغيره من العلوم الادبية يقال له حسن بن نجاء ومات والده قبل ان يبنى المشهد واوصى ولده حسناً بان يبنيه بذلك المال ومات حسن ثم ان حسناً دفن الصندوق الذى فيه المال في داره وبنى مصطبة وطالت المدة وتمادى الامر الى ان ظهر هلاكه وتسلم التار مصياف ولبثوا في البلاد مدة ولم يدم لهم ملك بل رحلوا باذن الله تعالى وعادت الى اصحابها فحبسوا الجماعة من اهل مصياف واهلكوا بعضهم بحكم انهم سلموا القلعة الى التار واما جمال الدين بن نجاء فادعوه السجن في حصن الكهف بسبب تسليم القلعة الى التار وقالوا ان ذلك باصره و اشارته فحبسوه في الحب وحبسوا معه ثلثين اخر من الراكا برلاهم كانوا طلوعوا الى الكهف خوفاً من التار فلما تسلموا التار مصياف حبسواهم في الحب من ذلك التاريخ الى ان رحلوا التار وبعد ذلك بعمدة يسيرة رأى جمال الدين حسن بن نجاء فيما يراه النائم ان المولى راشداالدين منه السلام قد جاء الى عنده وهو قد شرع يشكو له حاله وما هو فيه من الضرر فقال له المولى راشداالدين منه السلام يا حسن انت واصحابك تتخلص في يومكم هذا من السجن قبل الظهر وتروحون الى مصياف واما الصندوق

اوزرينه ده براكاغد براقدي كه بوكاغنده [مولى راشداالدين - منه السلام] ك كندى يازيسيله شو شعر يازيلش ايدى :

جلال ملكه قسم ايلرم كه نصرت حق
بزمله اولدينى مدتجه فتح قلعه محال

بيلك كه قدرت افنا المده در هر آن
تمام غزمه قدر ايلدم فقط امهال

[مولى راشداالدين] بورادن هيچ بر كيمسه نك خبرى اولمق سزىن چيقوب جبله عودت ايلدى . يالكز [صلاح الدين] اويانوب چادر دن چيقار كن [مولى راشداالدين] ك خيالى كورمش و آياق و باش او جنده كي شمع لرك ير لرى د كيشدير لديكى و يانه قونيلمش اولان اكمك و اوزرنده كي بيچاغى و مذكور شعرى مشاهده ايله فوق العاده قورقارق هر كسى اور كوده جك صورتده برصيحه قوپارمش ايدى . امرا و اكابر مملكت و دولت و [حماة] حكمدارى مذكور [تقي الدين] و ديكر وزرا [صلاح الدين] ك يانه قوشديلر . [صلاح الدين] بونلره ماجرايى آ كلاتدى . بونلرده زهر لى بيچاغى و صيچاق چوره كي و اوزرينه موضوع اولان شعرى كوره رك دوچار دهشت اولديلر . و بوجسارت و عين زمانده كوستريلن لطف و مروت حيران قالديلر . [صلاح الدين] خدمتكارلره

المدفون في المصطفة باق على حاله و انما التار عملوا عنده مستوقدة لاجل طبخ الطعام وقد وصلت حرارة النار الى جانب الصندوق فأثرت فيه قليلاً فاذا وصلت الى انزلك فاستخرج الصندوق من مكانه ثم اشرع في عمارة المشهد الخاص بنا في الجبل الفلاني و الموضع الفلاني كما وصاك والدك و يجب ان تهم في ذلك غاية الاهتمام فانتبه الرجل من نومه و قد امتلاء قلبه سروراً و فرحاً ثم بشر رفاقه بالخلاص من السجن و قص عليهم المنام فسرههم ذلك و قالوا فالحمد لله تعالى حمداً ابدياً و شكراً سرمدياً و نسأله ان يمن علينا بالخلاص و الفرج و يخرجنا من الضيق و الحرج ثم جاء اليهم السيحان فبشرهم بأنه قد وردت عليهم كتب من مصياف بالافراج عنهم ثم خلصوا من السجن قبل الظهر و توجهوا الى مصياف فلما دخلوا منازلهم نظر جمال الدين حسن الى مستوقدة النار فوجدها ملاءماً (ملاءمة) لموضع الصندوق ثم استخرجه فوجده حرارة النار قد أثرت فيه شيئاً يسيراً كما ذكره في نومه ثم شرع في عمارة المشهد المبارك و اراد ان يخلص اولاً ثم سير الى الحصن الحراب المسمى بالقاهر ناساً يقولون للمشهد حجارة فعملوا يحزبون بعض المواضع و الابنية لاجل اخذ الحجارة منها فوجدوا في بعض المواضع قبواً ملأناً من الكلس فبنى جمال الدين حسن به المشهد و فضل منه بعضه . و خبرنا بعض الرفقاء الامناء ان المولى راشداالدين منه السلام لما ظهرت النبوية في الشام جهز اليهم جيشاً من اصحابه و كانت النبوية يومئذ جمعاً كثيراً ثم ان المولى راشداالدين اوصى اصحابه فقال لهم اذا جاءت النبوية الى جبل بنى عليهم بالاقبالوهم بكرة النهار بل ذر و هم

و كوله لره صوروب بونلرك بر حرکت حس ايتدكلريني ويا بر كيمسه يي مشاهده ايدوب ايتدكلريني او كرنمك ايتدى . بونلرك هپسى هيچ برشيدن خبردار اولمدكلريني ويا لكز پادشاهك : « بايكنز ؛ اوراده كيم واردر ؟ ..! » ديه حايقيرمه سيله اوياندكلريني والرنده شمعهلر اولديني حالده چادرك قاپوسنه قوشوب آلچي و كول اوزرنده چادردن چيقان بر انسانك آياق ايزلريني كوردكلريني سويلديلر . چادرك قاپوسى او كنده يالكز چيقاركن ايزلري قالمش اولوب كنديسنك كيرركن ايزندن هيچ بر اثر بوله مامشلر ايدى .

[صلاح الدين] ك چادري اطرافده آتله اوزرنده بولنان محافظ سواريلر دخي هيچ بر كيمسه يي كور مامش ايديلر . پادشاهك قورقوسى صوك درجه يي بولمش ايدى . ياننده بولنانلردن [تقي الدين] [صلاح الدين] ي تولديرمك ايجون كنديسنه بر مانع تصور ايتديكي بو ذاتدن امان آلمدن بشقه چاره كورمديكني [صلاح الدين] . سويلمكده [صلاح الدين] كنديسنى بو خصوصه مأمور ايتدى . [صلاح الدين] ك امان طلبنى و كنديسنك يائمش اولديني خطالردن استدعاى عفويني متضمن مكتوبى [تقي الدين] كوتوردىكي وقت [مولى راشداالدين] بو مكتوبى كوله رك قارشوله مش و : « قلعه مى محاصره يه دوام ايتدكجه اونا امان يوقدر . . » ديمش و [تقي الدين] بو جواب ايله « صلاح الدين » . عودت ايلمش ايدى . بو ذاتك ؛ اللهك صالح و مقرب قوللردن اولديغنده

حتى يمتلوا من العنب والتين لان هذا الجبل كثير الماكهة واما انتم فيا كل كل واحد منكم نصف رغيغ خبز وقطعة لحم لا غير ثم التفوهم وقت الظهر في الوقت القلاني فانكم ان شاء الله تعالى تكسروهم باذن الله تعالى ثم سارت الرجال الى النبوية كما امرهم بعد ان جعل لكل جماعة منهم مقدماً وضمهم اليه و قد سمعوا وصيته وجعلوه نصب اعينهم وكان المولى راشداالدين منه السلام يومئذ في حصن الكهف وكان على باب الحصن دالية فنزل المولى راشداالدين في اليوم الذي التقيا الجمعان الى تحت الدالية فقدمن اول النهار و بين يديه جماعة واقفون صموت لا يتكلمون والمولى راشداالدين منه السلام مطرق لا ينظر الى احد منهم الى ان مضى من النهار تقدير سبع ساعات فعند ذلك جئى المولى راشداالدين على ركبته ثم ضرب الارض كان بيده ثلاث حرات وفي كل مرة يقول خذوهم خذوهم ثم بقى مطرفاً على حاله الى بعد العصر فعند ذلك نظر الى الجماعة وهو يتبسم ضاحكاً ثم قال يار فقاء ابشر ويا خير فان اصحابنا قد كسروا انبوية وقتلوا منهم خلقاً حتى ان ثلثنا يكتبي ليون قتل سبعة في جنب المعصرة ولم يقدر ويزوونه عن انفسهم وقد كتبوا الينا كتاباً بذكر كون فيه ان هذا الرجل قتل منهم سبعة في جنب المعصرة ثم ذكر لهم جميع ما في الكتاب قال ووصل الكتاب ايننا غداً وقت العرض فكان كذلك ووافقهم على الكتاب فوجدوا به جميع ما اخبرهم المولى راشداالدين منه السلام ، و اخبرني بعض الرفقاء الامناء ان الكهف الذي لقلعة العليقة فيه صخرة عظيمة بارزة الى خارج ذلك الكهف فقال المولى منه السلام هذه الصخرة تضرب القلعة تم امر بقطعها فتمت فيها الصناعات اياماً وجماعة من اهل القرى فاعينهم وعجزت قدرتهم فجاءوا الى المولى راشداالدين فشكوا له حالهم فقام اعاد الله علينا من بركانه فتمشى وفي يده

شبهه سی قالمش اولان «صلاح الدین» (مولی) بی تمامیله حقلی بوله رق کندیسنه هر خصوصده و صورت قطعیه ده انقاده مجبورت حس ایتش وقلعه نك محاصره سنی رفع ایتش اولدینی کبی زره، قالقان، خنجر، نفت و اوق آتغه مخصوص چرخلر و سائره بر چوق مهمات حربیه دخی ترك ایتش و قلاع دغوتدن هر قلعه به تخصیصات باغلامش ایدی .

عوام ناسدن بر چوق جاهلر [مولی راشدالدين] ك بوشایان حیرت ایشلری [علم سیمیا] واسطه سیله یابدینی ظن ایتکده درلر . عجبا کندیسنه خطاباً یازیلش اولان هر هانکی بر مکتوبك وصولندن اول او مکتوبك جوانی یازمسی [علم سیمیا] ايله میدر ؟! حکایه ایتدی کمز و جهله کیجه لین کندیسنه [مصیاف] ده زباندرا لوق ایدنلر ك کندی اسملرینی و بابالری نك اسملرینی [کھف] دن تعیین ايله همان او کیجه [مصیاف] ده کی نأئنه بونلر ك توبیخ اولغلرینی یازمش اولمسی و سولیش اولدقلری سوزلری عیناً بیلدیر مسی [سیمیا] ايله میدر ؟! . عجبا عوام ناس امور حقیقیه بی امور وهمیه و خیالیه دن تفریقده حکمدار [صلاح الدین ایوبی] دن و زرنده بولنان علما ، فضلا ، حکما ، عقلا ، فقهاء و سائرده دن داهمی ماهر درلر ؟! . امور حقیقیه ايله امور وهمیه آره سنده کی فرق واضح دکیدر ؟! ... پادشاهلر و بونلر ك زدرلرنده بولنان افاضل ام عوام ناس کبی امور وهمیه دکل آنجاق حقیقی اولان امور صادقیه اتباع ایدرلر ... چونکه اونلر تمرینات عقلیه ده

دبوس لطیف الی ان وصل الی عندتلك الصخرة ثم وكرها بالدبوس فی الطرفين فانقطعت وانحدرت فی سفح اللعة بقوة شديدة فقالوا یا مولی ان هذا الصخرة ستخرب کر و منا فعند ذلك قال لهم المولی منه السلام فی مبارکة فوقت فی سفح نزل فیها الاقدام و لما فتح الملك الظاهر قلاع الدعوة رأى بض النواب ناساً یخرون تلك الصخرة و بسرخونها فسأل عن ذلك فأخبروه بان المولی راشدالدين اوقفها هناك فوقت فامر بان یحفر لها حفرة تمر منحدره الی الوادی فلما حفروا زحفت الی مكان الحفرة فرسخت و تمكنت بحیث لا يمكن احداً ازالها من ذلك المكان و لما اخذ المولی راشدالدين قلعة العلیقة كانت اکثر اسوارها بلاکس فامر بان یبني بالحجر و الکس و الذین یعملون كانوا یرفعون وقت العصر بامره و اتفق فی بعض الايام ان صبیاً حمل حجرة ثقیلة و لما رفعها عن الارض وهی تغلبه فمن الجهل الذى تکلفه عض علی شفته فقطعها من ثقل الحجرة و لم یعلم احد بحاله فامرهم المولی فی ذلك الیوم بان یرفعوا قبل الظهر فقالوا و لم ذلك فعال ان صبیاً منکم عض علی شفته فقطعها من ثقل الحجرة التی حملها فتساءلوا بینهم فمر فوحو بحاله فانصرفوا وهم یتعجبون من ذلك و يستعظمونه و كان هذا من بعض برهانه و آثاره و معجزاته منه السلام . و اخبرنا بعض الرفقاء الامناء ان المولی راشدالدين منه السلام نزل من الکھف الی مصیاف فاقام بها برهة من الزمان و فی بعض الايام قال لجلسائه اعملوا ان جماعة من الفقهاء قد توجهوا الینا من دمشق و عدتھم اربون فقیماً و کبرھم فلان بن فلان و قصدھم جدالنا و البحث معنا و فی هذه اللیلة یأتون فی حصص و فی غد آخر البهار یصلون الی مصیاف فاذا وصلوا انزلوھم فی بستان الجرسق

بولش كيمسه لدر . بونلردن بويوك برجم غفريك ضلال اوزره اتقافلرى ممكنميدر؟! ..
 [مولى راشداالدين منه السلام] ك زمانده صاييلميه جق قدر علما وفقها وار ايدى كه بونلر
 مصر ، دمشق ، عراق ، بغداد وساثره بلده لردن كلش ومله سى [مولى راشداالدين] ك
 اقامه ايتديكي برهانلر قارشوسنده عاجز قالمش ايديلر . [مولى راشداالدين] بونلرى
 [سيميا] ايله دكل قرآنك ايتربله وعلم وايقان ايله مغلوب ايلش ايدى .

فضلاى رفقان بعضيلرى شوبله حكايه ايتديلر : [صلاح الدين ايوبى] [عكا] ي
 آلدينى وقت فرنك ملو كندن برى دكز طريقه كلوب هجوم ايله [عكا] ي آلدى .
 و بوراده بولنان اهل اسلامى قتل ايتدى . و [صلاح الدين] ك اردوسى قارشوسنده
 اخذ موقع ايلدى و بويي اردو آره سنده شدتلى محاربه لر وقوع بولغه باشلادى .
 [صلاح الدين] بوبادرده دن قورتيلمق ايجون چاره آرايور ايدى . [كهف] ده بولنان
 (مولى راشداالدين) : « بوكون دوستمز صلاح الدين صيقشمشدر ! .. » ديه فرنك
 لساتى بيان ايكي مجاهد چاغيره رق اونلره شو تعليماتى ويردى :

فرنكلرك كيندكلرى كى كينك ؟ و اونلرك قلنجلرى كى قلنج قوشانك . و بو
 مكتوبمى (صلاح الدين) ه تسليم ايدك . و بوكيجه و متعاقب كيجه لرده فلان و فلان
 يرلرده كيجه ليك . فلان كونده ايكندى اوزرى (عكا) يه واصل اوله جقسكز . اكر

وسيروا غنا و دجاجاً بالحياة و قدوراً و صحوناً و بلاعق جداً و دراهم يشترتوا بها مهبما ارادوا و يطبخوا
 لانفسهم مهبما شاوراً و ذلك انهم يعتقدون انكم اسم بمسلمين فيحرمون طعامكم على انفسهم و جميع
 ماتذبحون عندهم حرام و بعد ثلاثة ايام فانهم يطلبون الحضور الى عندنا فاذا طلبوا ذلك فغرفوهم اى
 فى الكهف ثم ان المولى راشداالدين منه السلام ركب من بكره و توجه الى الكهف و اما الفقهاء
 فانهم وصلوا آخر النهار الى مصيف كما قال و انزلوهم فى بستان الجرسق كما رسم و عملوا بجمع
 ماوصاهم به و لما طلبوا الحضور قالوا لهم انه فى الكهف ثم ارسلوهم الى عنده فامر ان
 ينزلوهم فى دار و لا يدخل عليهم احد و لا يجتمع بهم احد ثم سير لهم نفقة على ما حرت لهم به العادة
 فى مصيف و لما استحضرهم قال سنجعل لكل واحد منكم يوماً يختص به و يكون المجدلة و البحث معه فى ذلك
 اليوم الخاص من حيث لا يشارك فيه احد لا يسوال و لا يجواب اصلا الى ان ينقطع و يفحم و تبطل حجة او ينصر
 ثم يزل يبحث مع كل واحد منهم فى اليوم الخاص و يقطعه بالحجة الباطنة و البرهان القاطع الباهر ثم يشهد
 اصحابه عليه و يأخذ خطوطهم بذلك الى ان بقى من الاربعين رجل واحد و هو كبيرهم ثم توجه عليه الالزام
 و يحجز عن الجواب قبل العصر فقال لهم المولى يافقهاء (يافقيه) ان طلبت المهلة امهلناك فقال انى لم اجد سيلاً
 الى المخرج و المخلص من هذا الالزام فعند ذلك اشهد عليه اصحابه بانه قد انقطع و يفحم كما اشهدهم على الدين
 من قبله و اخذ خطوطهم بذلك ثم قال لهم ايها الفقهاء انتم تعلمون انكم منذ قدمتم الى هاهنا ما كاتم طعماً . من
 طعامنا و لا شربتم عندنا ماءً و لا غيره و انما سيرناكم نفقة لتدبر فوها فيما تصنعون لانفسكم من الاطعمة الى

تعيين ايتديكم كونلرده تعيين ايتديكم يرلرده بولنر ايسه كز مقصدي فوت ايتمش اولوزسكز . اوامرم موجبنجه حركت ايتديككز تقديرده فلان كون (صلاح الدين) ك نردنده بولنه جقسكز طرفدن سلام و محبتي تبليغ ايدك . مكتوبى او قودينى وقت سزى عين كونك كيجه سنده كنديسك دشمنى اولان فرنك پادشاهنى تولديرمكه . امور ايتمش اولديغى سويليك . وكونس باطنجه پادشاهك ياندن چقك و اونك اردوكاهندن آريلوب اطرافى ظلمت استيلا ايتديكى زمان فرنك اردوكاهنه كيرك . وكيجه لين فرنك پادشاهنك چادرينه داخل اولك . كنديسى يالكز و سرخوش اوله رق يوزى اوزره ياتمش و سيزمش بوله جقسكز . باشنى كسيك و قلنجنى آلك . سزه بر كيمسه برشى سويليه جك اولورسه فرنك لساييله جواب ويرك . عودتكزده فرنك پادشاهنك كسيلمش باشنى و قلنجنى و قلنج باغى (صلاح الدين) ك اوكنه وضع ايتديككز زمان كنديسى درحال دشمنه هجوم ايلسين ان شاء الله تعالى غالب و مظفر اوله جقدر .... [١]

بو مظفريتدن صكره سزه « هر نه ديبرسه كز ديلهيك !... » ديهه جكدر . صاقين آلتون و كوموش و سائر ايسته مهيك يالكز ديبككز كه : بز الله اغورنده فدائى نفس ايدنلر دز !... دنيايى و دنيا آرزولر ينى ترك ايتدك . لكن عائله لر يمزدن آريلديغمز زمان كو چوك چو جقلمز كيه جك اولنرى آزمقدارده ايدى . بزم هر ايكيمزه بر يوك اون و يريرسه كز بشقه رشى ايسته ميز !...

تختارونها لانكم تكرهون طعامنا وترعمون انامنا نحن مسلمون [مسلمون] فقالوا قد كان ذلك قبل ذلك الاختبار والتحقق والابقان والآن فاننا لانشك ولا نرتاب فيكم بل نقول انكم المسلمون الموحدون فقال ان الله عالم ضميركم و ما تتجاءنه سرايركم ثم اخذ خطوطهم بانهم لم يأكلوا عندهم طعاماً وقال لهم انتم اظهروتم خلاف ما ضميرتم و سيموت منكم اذا سافرتم في المكان الفلانى فلان و فلان الى ان عد جماعة منهم ناسياهم و اسماء آبايهم و اجدادهم و في المنزل الفلانى يموت منكم جماعة ثم ساءهم كما سعى الذين من قبلهم و لم يزل يسمى جماعة بعد جماعة و يذكر انهم يموتون منزلة بعد منزلة حتى سعى تسعة و ثلاثين رجلاً ثم قال و يصل كبيركم هذا الى دمشق و يجمع بقاضى القضاة و يخبره بما جرى لنا و لكم من اوله الى آخره ثم مضى الى منزله فيموت في تلك الليلة فلما سافروا اول منزلة مات منهم المسلمون المعينون في كل منزلة منزلة ثم صل كبيرهم الى دمشق فاخبر قاضى القضاة بخبرهم جميعه و اعلمه انه يموت في تلك الليلة كما ماتوا اصحابه في تلك المنازل فكان كذلك و سأل عنه قاضى القضاة من بكره فقيل له ان الرجل قدمنا فيتي متعجباً من ذلك لانه تلاقاه و هو في عافية ليس به عرض ولا في جسمه مرض . و حدثنى بعض ارفقاء العقلاء النجباء الفضلاء ان الخليفة في بغداد لما سمع بالمولى راشداالدين و ما وهبه الله تعالى من العلوم و الفضائل جمع الف فقيه من الشرق و الغرب و العلماء من العلوم الاصولية و الكلامية و الرياضية و المنطقية و الطبيعية و الالهية و غير ذلك من العلوم و قال لهم تهورون هذا الرجل [١] بوقايرده سويلديكمز كى (صلاح الدين) ك و عد ايتديكى اون بيك ديتاره طعماً بو حكمدارى قتل ايتديركى قبول ايتمش ايدى .

(مولى راشدالدين) دن بو تعليماتى آلمش اولان بو ايكي شخص تماميله بو تعليمات موجبنجه حر كته فرنك حكمدارىنى قتله موفق اولدiler . و بونك كسيك باشنى بر طور بايه قويوب (صلاح الدين) ك حضورينه كلدiler . و در حال (صلاح الدين) حر كته غالب و مظفر اولدى . مظفر يتدنصر كره بو ايكي فدائى حقنده فوق العاده احترام كوسترمش و بونلرى قائماً قبول ايله خلعتلر كيدر مش و ياننه او طور تمش ايدى .

بونلر ك كنديسندن نه ايستدكلرينى صور ديفنى وقت آلدقلىرى تعليمات موجبنجه يالكز بر ر يوك اون ايسته دiler .

بونك اوزرينه (صلاح الدين) دعوت هاديه [١] نامه هر ولايتدن قلاع دعوتيه اوزر چيقتلك و پرديكي كبي مصر ، دمشق ، حمص ، حماة ، حلب و سائر شهر لر ده دعوت هاديه ايجون دار دعوتلر بنا ايدلمسنى امر ايتدى كه بو كون زمانم زده بو دعوت هاديه يالكز (دعوت) ناميله بيلنمكده در . بونك اوزرينه بو فدائيلره داها بر جوق انعام و احسانده بولونوب بونلر ايله (مولى راشدالدين) ه يوكسك هديه لر كوندردى .

رفقاء فضلائك روايتلر نديركه : (مولى راشدالدين) (مصيف) ده بولنديفنى ائنده بر كيجه كنديسنك بولنديفنى برج اوزرينه بر صاعقه اينوب برج منهدم اولدى . هر كس منهدم اولان بو بر جده بولنان خزينه نك محتوى اولديفنى آلتون و كوموشلرى كيجه نك

و تقطعون حته و الافلا حاجة لكم عندى ولا جراية ثم اختار من الالف فقيه ؟ ماء فقيه ثم اختار من العشرة فقهاً واحداً يقال له شريف البلاط يعرف العلوم السبعة و الاصول و علم الكلام و غير ذلك من العلوم الادبية و الطبيعية و غيرها وهو واحد اهل زمانه في كل فن فقال للخليفة انا اقطع حجة هدا الرجل و اكتبه ثم كتب الخليفة الى المولى راشدالدين كتاباً فيه مسائل مستصعبة غوصها و ارسله اليه مع شريف البلاط و ارسل معه الفقهاء التسعة ليشهدوا للغالب على المغلوب منها فوصل الى حلب و كان المولى راشدالدين يومئذ في مصيف فقال منه السلام يار فقاء اعلموا ان الخليفة قد ارسل الينا من بغداد رسولا يروم مناظرتنا فقال شريف البلاط و معه تسعة من افاضل الفقهاء الليلة في حلب و في اليوم القلاني و نودهم علينا و وصولهم الينا و لما قدموا في اليوم الذى عينه انزلهم في دار تليق بهم و سير لهم اواني جدداً و نفقة و غنائاً بالحياة كما صنع مع الفقهاء الذين من قبلهم ثم استحضرهم في اليوم الثالث فادار رسالة الخليفة و دفعوها الى المولى راشدالدين فما فضه و لا قرأه بل تركه محتوماً بحاله ثم اخبرهم بجميع ما فيه من اوله الى آخره و قال سنكتب للخليفة جواب ما سألتنا عنه ثم نظر الى شريف البلاط و قال هات ما عندك من السؤال فقال

[١] اسماعيليه نك كرك مستعلويه و كرك نزاريه قولى كنديلرينه (دعوت هاديه اصحابى] تسميه ايدرلر . چونكه اماملرى اولان (اسماعيل) ه (صاحب الدعوة الهادية) دنيلير ايدى . (صبح الاعشى ج ١٣ ص ٢٣٨) . (ناهر خسرو) دنخى [بيان آنچه اندر دعوت هادى الخ] ديور . [زاد المسافرين ، ص ٤٧٦]

ظلمتندن استفاده ايله سرت ايتديلر. (مولي راشدالدين) نيغنتي آره سنده آياغي اوزرنده آغير بر طاش اولديغي حالده صباحه قدر قالمش ايدي. صباحلين كنديسنك آدملي كلوب طاشي آياغي اوزرندن قالدير دقدنصكره آياغنك نداويسى ايچون كنديسنك امريه مستك اوزرندن يازه سنى صارديلر. بوندنصكره طويلاله يهرق قلعه قپوسنه كلدى .

وقپونك او كنده كي مرد يونه او طوروب خزينه نك محتوياتندن سرقته بولنانلري اسمرليه يكان يكان چاغروب آلمش اولدقلى آتون و كوموشك مقداريني تعيين ايله اعاده ايتلميني امر ايلدى . بو صورته خزينه ده بولنان آتون و كموش تامميه اعاده ايدلمش ايدي . يلكز بوسارقردن بري آلمش اولديني آتون كيسه سنى انكار ايتمش ايدي . (مولي راشدالدين) بو آدمي ياننده آله قويه رق بونك خانه سنه كوندرديكي آدمرينه كيسه نك بولنديني محلي تعيين ايلمش اولديني محله بولديره رق خزينه يه اعاده ايتديرمش ايدي .

بوندنصكره (مولي راشدالدين) ايكي آدمك داها سرت ايتمش اولديني پاره لري كتم ايلكده اولدقلى سويله رك بولردن برينك نيت خيريه سي اولمله كنديسنه اشتراك ايتديكني وديكرندن دخي بشقه بر كونده آله جغني سويله رك خانه سنه عودت ايتدى .

برقاج كوندنصكره ينه قلعه قپوسنه اينه رك حاضر اولانلره خطاباً شويله ديدى :
« سز دن بري كزده خزينه دن آلمش اولديني باعه دن معمول اوافق بر ضدوق اچريسنده

انى ارند اسألك عن مسائل ابتدا بها من آدم الى وقتنا هذا فقال له اى آدم من الادمين آدم الاول ام آدم الثانى ام الثالث ام الرابع ام الخامس ام السادس ام السابع ام الثامن فقال شريف البلاط يا مولى انى لا علم غير آدم واحد وهو ابوالبشر الذى جلا [لعله جاء] ذكره فى القرآن فقال له هذا هو آدم الاخر لا آدم الاول قال يا بولاي وهل تعرف آدم غير هذا قال نعم انا اعرف ثلاث مائة وستين آدم وعن اى آدم سألت منهم اجبتك عنه وعن الامم التى تناسلت من ذريته وعن ادبانهم ومذهبهم الى ان ينقض دوره ويأتى آدم آخر من بعده . فقال شريف البلاط انى لا علم بشي من ذلك قال هل عندك معارضة يمكنك بها ابطال هذه الدعوة فأتى بابلغ باعنده من الحجج والبراهين قابطلها المولى منه السلام وفسدها بجوابات لامدفع لها وجعلها هباء منثوراً واحر اصحابه بان يظهر و امعه بأثبات حجة فلما عجز هو و اياهم عن الجواب اشهدهم عليه بالعجز والتقصير و قال له ستمتجادل نحن و اياك ونحن معك فى جميع ما طلبته نفسك من المسائل التى تظن ان لا يقدر عليه وتأتى بجميع ما اتصل اليه قدرتك وتحملة طاقتك ونحوض معك فى اى علم اردت و اى شى اخترت فى ايام متوالية ومجالس متتالية الى ان تستفرغ جهدك وتف عند انتهاء جدك ثم انصرفوا من بين يديه من بعدما غرقهم لجة وقهرتهم حجة ولم يزل فى كل يوم يستحضرهم ويوردون من المسائل ما يحضرهم والمولى راشدالدين منه السلام فى اضيح المسائل يحضرهم ويقهر كبيرهم بالبراهين القاطعة ويقهرهم الى ان فحم شريف البلاط وخمدت ناره و نواري شراره و طفا غمامه و تنالج كلامه و عجزت قدرته و وضعت قوته ولم يبق له من اصحابه نصير و شهدوا جميعهم عليه بالعجز والتقصير و اخذ المولى راشدالدين منه السلام

شو مقدار آلتون واردر که هر کیجه بونلری چیقاروب تماشای ایدیور . و صکره تکرار صندوقه قویوب صندوقی کلیدلیه رک محلنه وضع ایدیور . اگر ؛ آرتق تماشاسنه دویمش ایسه اونوی بزه اعاده ایستین . . بونک اوزرینه جماعتدن بری قالقوب (مولی راشدالدين) ك آیغنده کی چیزمه سنی اویمکه و یوزیخی طور اقلره سورمکه باشلادی . صندوق کنديسنده بولنان بو آدم استغای قصور ایله خانه سندن بو صندوقی (مولی راشدالدين) حضورینه کتیردی . نیت خیره سی اولقله (مولی راشدالدين) ك کنديسندن سرقت ایستیکی پاره لری آلامش اولدیغی (نجاء) نامنده کی کیمسه نك نیت خیره سی (صلاح الدين) ك (مصیاف) ی محاصره ایستیکی تاریخده (مولی راشدالدين) ك کلوب او طور دینی داغ تپه سنده (مولی راشدالدين) ایچون بر تر به بنا ایتمک ایدی . بو آدم خزینه دن آلمش اولدیغی پاره یی بر صندوق داخلنده اوله رق طور پراغه کومش و محلی کیمسه به سویله مامش ایدی . بو (نجاء) ك (حسن) نامنده حسن خط و کتابت و بلاغت و علم نحو و سائرده ماهر ایی بر اوغلی وار ایدی . بونک پدری (نجاء) تر به یی بنا ایتمزدن اول وفات ایتمش و تر به بناسنی اوغله وصیت ایتمش ایدی .

تر به بناسنه موفق اوله مین (حسن) دخی بو ایشی اوغلی (جمال الدين) ه ترك ایتمش ایدی . تانار لر ظهور ایدوب (هولاکو) طرفندن (مصیاف) آینوب بر مدت صکره بونلرک چکیلملری اوزرینه (مصیاف) قلعه سنک تانار لره تسلیمی تهمتیه اهام اولنانلردن

خطوطهم بذلك لماضقت على صاحبهم جميع المسالك ثم قال لهم علمم انالم تحضركم طعاماً نأكلونه ولا شيئاً تشربونه لامن الشراب المباح ولا من الماء القراح بل سيرنا لكم دراهم تخزون بها لانفسكم ماتخارونه من الطعام والشراب والقواكه ولم تأكلوا شيئاً من طعامنا اصلا من وقت قدومكم الينا الى [لعل الى هنا زائدة] حتى انفصالكم عنا قلوا قد علمنا ذلك قال فاكتبوا مكتوباً بذلك واجعلوه على نسختين نسخة يقف عليها الخليفة تأخذونها صحتكم والاخرى تكون عندنا ففعلوا اذلك ثم دفع لهم جواب كتاب الخليفة بجميع ماجرى فودعوه وانصرفوا فلما وصلوا الى حلب مات كبيرهم شريف البلاط فدنثوه ثم ذهبوا الى بغداد فاخبروا الخليفة بجميع ماجرى لهم مع المولى راشدالدين من اوله الى آخره وشهدوا انه ليس له في العالم نظير واخبروه بموت شريف البلاد فأسف عليه وقال انه اظن مات موماً فاظهوروا المكتوب فلما وقف عليه الخليفة وشهدوا على انفسهم انهم لم يأكلوا عند المولى طعاماً ولم يشربوا ماءً اصلا مدة مقامهم عنده قال الخليفة هذا رجل ايده الله بقوته واصطفاه من بريته واطلعه على سرائر غيبه ومكون سره وخصه بكرامته وظن شريف البلاد انه يكتبه فامانه الله بحسرتة ثم انه نظر في الجواب الذي ارسله المولى راشدالدين منه السلام ودفعه الى الفقهاء والعلماء والحاضرين فحارت عقولهم فيما تضمنه من الجوابات المقروته بالحجج البالغة والبراهين الظاهرة والالزامات الدامغة الصادعة بالحق المبين التي يطير الى قبولها عقول العارفين المتحققين وتزيل ظلمة الشك بنور اليقين والحمد لله رب العالمين .

بعضيلرى افنا بعضيلرى ده حبسه القا اولنديلر كه (جمال الدين بن حسن بن نجاه) دخى
(كهف) قلعه سنده حبسه القا اولنانلر مياننده ايدى . (جمال الدين) ياننده بولنان اوتوز كيمسه
ايه بر قويو ايچنده حبس اولمش ايديلر . (جمال الدين) (مولى راشدالدين) ي رؤياسنده
كوروب اونك لساندن كنديسى رؤياده كوردىكى كونده حبس دن قورتيله جغنى استبشار
ايتدى . و كنديسنه (مولى راشدالدين) شو يولده خطا پانده بولندى .

« اى جمال الدين ! فلان محله كومولى ولان صندوق وضع اولنديغى كى دور مقده در .
تانا رلر ك صندوق كومولى بولنديغى محله يمك پيشيرمك ايچون قوردقلى اوجاغك
آشندن صندوق جزئى متأر اولمش در . خانه كه عودت ايتديكك زمان او مدفون اولان
صندوق چيقار و پديكك وصيتى موجبنجه فلان داغده بزم ايچون در حال بر تره
انشا ايتير . »

(جمال الدين) بو اويقودن كال ممنويتله اوياندى . وعقبنده حبس خانه مأمورى كلوب
(مصيف) دن كلن امره توفيقاً كنديلرينك سييللرى تخليه اولنديغى تبشير ايتدى . (مصيف) ه
كلوب صندوق مدفون اولديغى محله دن چيقارديغى زمان (مولى راشدالدين) ك سويلديكى
كى اوجاغك حرارتندن آزيچق متأر اولمش اولديغى كوردى . (جمال الدين) تره بي
بنا ايچون مالزمه تدار كنه باشلايوب (قاهر) ناميله معروف اولان خراب قلعه دن طاش
جلب ايتك ايچون عمله كوندردى . فقط (جمال الدين) كيرچ بوله ميوردى . (قاهر)

واخبرني جماعة من الرفقاء الامنا ان قلعة الرصافة لما امر المولى راشدالدين بعمارتهافي غير مكانها الاول واختار
لها المكان الذي هي الآن فيه ظهر في قلعة الفلعة صخرة عظيمة ثم جذبها بالجلال والاختشاب فلم تتحرك من
مكانها وبقوا اياماً يوسعون فيها وجوه الحيلة ويجمعون لها الرجال فلم يقدر واعلى تحريكها الى ان قدم المولى
راشدالدين منه السلام الى الرصافة ووقف على تلك الصخرة وهم يجهدون فيها غاية الاجتهاد وهي لا تتحرك
وقد اعيتهم وامرهم المولى راشدالدين بان يتفر قواعها ويبعد وامنها ويشلوا الجبال والاختشاب ثم امر المبناء
ان يبنى حجرتين احداهما بعيد عن الاخر بحيث تجي الصخرة العظيمة فوقهما ثم نظرا الى رجل من الحاضرين وقال
له تعال ساعدني فجاء ذلك الرجل من جانب المولى من الجانب الآخر وجذباها فدارت تلك الصخرة باذن الله
تعالى فنزلت على الحجرتين المبيتين فجاءت على فوق البناء بالحط والميزان و صار ما بين الحجرتين طاقة في
سور الفلعة والناس يخرسوها ويسرحونها الى زماننا هذا . وحدثنا كثير من الرفقاء ان المولى راشدالدين
منه السلام كان متوجهاً الى الخواصي في ايام خراب اسوارها الفديمة وتجديد عمارتها وكانوا في ذلك اليوم
وصلوا الى عتبة باب الفلعة وهي العتبة التي تحتمها الطلسم وارادوا ان يفكوها فجهز المولى راشدالدين اليهم من
بين يديه رجلاً خفيفاً يستوقفهم عن قلع العتبة الى ان يحضر المولى راشدالدين فادركهم الرجل فعرفهم بذلك
فاخروا قلعتها وتركوها على حالها الى ان قدم المولى فقال باهذه الوقلعة هذه العتبة لافسدتم الطلسم التي تحتمها
ولم يقدر احد بعد ذلك يسكن في ذلك المكان من الحيات ثم امر بان يقسوا العتبة من الجانب الواحد ففعلوا

خرا به سندن طاش چيقاران عمله برچوق كيرچ بولديلر كه بونكله تر به انشا اولندقدنصكره بر مقدارى ده آردي .

امين اولان رفيقلمزندن بعضيلرى خبر ويرديلر كه : (شام) ده [نبويه ؟] ظهور ايتديكى تاريخده بونلك اوزرينه (مولى راشداالدين) عسكر كوندردي . بونلر عدداً (مولى راشداالدين) ك عسكرينه فائق ايدلر . (مولى راشداالدين) عسكرينه شو تعليماتى ويردي :

(نبويه) (بى علم) داغنه واصل اولدقلرى كون همان كنديلر يله محاربه به باشلاميك بو داغده كثرته بولنان اوزوم وايچيردن ييوب قارينلرى شيشنجه به قدر توقف ايدك . سرك يمكزده يالكز ياريم چورك ايله برمقدارات اولسون . بالآخره اوكله وقتى محاربه به باشلايك اللهم اذنى ايله ان شاء الله اونلرى مغلوب ايدرسكز . . . . .

ذلك فلما ارتفعت تقدر نصف ذراع راوا تحمها حية من النحاس فلما شاهد وه وتحققوها عياناً امرهم بان يردوا المعتبة عليها كما كانت وصار موضع الطلسم عن ذلك التاريخ معلوماً بعد ان كان مجهولاً . واخبرنا بعض الرفقاء الامناء ان نور الدين الشهيد ارسل الى المولى راشداالدين رسولاً ومعهم الاكابر عشرة وكان المولى راشداالدين يومئذ في حصن الكهف فقال لبعض من كان عنده اذهب الى الجماعة الذين هم في الباب فقل لهم سيأتىكم بمساعدة رسول فاذا جاء لانتشا وبواعليه وخلوه يطلع هو ومن معه ثم تمشى المولى راشداالدين وحده فقعده على برج من ابراج الحصن مقابل الباب فلما جاء الرسول وطلع الى الحصن وراوا هو ومن معه المولى راشداالدين قاعداً في ذلك المكان استهزؤا به وباعليه من اثياب فقال فيما بينهم منه ومن قلاعه فلما حضر واقال تسخرون بنا وتستهزئون بنا وبثنا بنا وترعمون ان قاشكم خير من قاشنا ومن قلاعنا وهذا فلان يقول ان بقرة اخيرنا ومن قلاعنا ثم قال منه السلام : [طويل]

على ثياب دون قيدها فلس
ومن تحمها نفس تقاسى بها الانس
ثيابكم صبيح ومن تحمها الدجى
ثيابى دجى تحت اذيانها شمس

فاعترفوا بذبوبهم واحمرت وجوههم جلاً ثم اصفرت خدودهم وادوار سالتهم وراخوانا دميين على ماصدر منهم بحالهم . وحدثنى رجل من النصيرية الذين هم اعداء الى المولى راشداالدين والفضل ماشهدت به الاعداء وهو رجل من بلد العليقة وكان قد استصحب به الفاضى فاجتمعت بهما فقال ذلك الرجل لما تذكرت المولى راشداالدين رآه رجلاً من النصيرية بالقرب من العليقة وقال وها في كنه مقابل القلعة فقال احدهما للآخر هو المولى راشداالدين صاحب الجبل قال نعم وقال لو خرج عليه اثنان لاخذ فرسه وسلاحه لهلك وهلك من معه فلما وصل المولى راشداالدين الى القلعة سير اليهما من يقبض عليهما ويأتى بهما فهرب احدهما والاخر مسكوه واحضروه بين يديه فقال له وبيك الم تقل انت وصاحبك عنى كيت وكيت ثم ضربه بالترنجة كانت بين يديه ثم امر بطرده من بين يديه سريعاً واخبرني بعض الرفقاء عن المولى راشداالدين انه نزل من قلعة مضايا في ليلة ثلج كبير فركب واخدمه رجلاً ثم صعد الى ذروة جبل على وفي اعلاء رجة فامر الرجل بان يسلك الفرس ويقعد بيمده عنه وسمعت جماعة من الرفقاء ان المولى راشداالدين كان يكثر الصمود في الليل الى رؤس الجبال وان جماعة توهمو انه يدفن شيئاً من الاموال في تلك الجبال واضمر واذلك في نفسهم فقال

بوتعايماني ويرد كد نصكره بونلردن هر بر جماعت اوزرينه بر قوماندان تعيين ايتدى وبعده حر كت ايتلرني امر ايلدى . بو صيراده (مولى راشدالدين منه السلام) (كهف) قلعه سنده بولينور ايدى . بو ايكي عسكرك يكديكريله تقابل ايتدكلرى كونده اير كندن (مولى راشدالدين) (كهف) قلعه سنك قبوسى او كنده كي صو دكر منك آلتنه اينوب بوراده او طور مغه باشلادى . كنديسى سكوت ايتديكي كي ياننده بولنان جماعت دخى سكوت ايدىورلر ايدى . (مولى راشدالدين) يدى ساعت قدر باشى او كنده محافظه سكوت ايتدى . بالآخره ديزلرى اوزرينه يره چوكهرك اليله اوچ دفعه يره ووردى كه هر دفعه سنده « ايكز . . . يا قالايكز . . . » ديور ايدى . بوند نصكره ينه ايكندى يه قدر محافظه سكوت ايتدى . آرتق غلبه تامين ايدلمش اولديغندن كولهرك شويله سويلدى : « اى رفقار ! مژده . . . عسكرمز (نبويه) يي مغلوب ايتدى . و بونلردن بر چوقلرني

لهم المولى اسأتم بنا الظن و سؤتمونا الى كذا وكذا فبقوا متحججين منه وظن ذلك الرجل فيه هذا الظن ايضاً ثم ان المولى راشدالدين قعد هناك على تلك الرجة الى آخر الليل ثم ركب ونزل الى مصيف وفي خاطر الرجل انه دفن مالا في تلك الرجة ويريد يرجع اليها لعله يرى اثر ايدله على شئ مما توهمه فلما وصل المولى راشدالدين الى القلعة قال للرجل يا فلان اناسينا فردة السرموجة في ذلك المكان ارجع هاتها فوقت منه هذه الكلمة موقع الوفاق ثم انحرف راجعاً الى ذلك المكان فوجد فردة السرموجة ولم ير اثرأ فاخذها واتى بها الى عند المولى فقال له هل زال ما كنت تتوهمه فينا و ظننت بنا ثم ذكر له جميع ما كان في خاطره فقال يا مولاي انى ظلمت نفسى واسألك العفو وانا تائب الى الله مما جنيت فقال له المولى عفا الله عنك عما ساف واخبرنا بعض الرفقاء الامناء عن المولى راشدالدين منه السلام انه اقام في القدموس مدة وكان يكتر الصعود في الليل الى رأس الجبال وكان غلامه يمك فرسه ويقف بعيداً عن ذلك المكان ثم تجاسر في بعض الليالي وتذنى اليه بحيث صار يراه ثم ليث ساعة واذا بنور قدامتد من السماء الى ان صار على المولى راشدالدين ثم انقض طائر احضر له جناحان عظيمان الى بين يديه في ذلك النور وطالت بينهما المناجاة الى آخر الليل ثم ارتفع ذلك الطائر وغاب ذلك النور وقام المولى راشدالدين واتى ليركب فرسه فاعلمه غلامه بما راه وسأل عن ذلك الطائر فقال له انه المولى حسن جاء الى عندنا لننصره . اخبرنا بعض الرفقاء ان المولى راشدالدين كان نازلاً من القدموس الى مصيف ومعه جماعة فظهرت في الطريق حية عظيمة فبادر والرجال اليها يريدون قتلها فنههم المولى راشدالدين عن قتلها وقال لهم هذا فهذب الحيطية وهو معذب وعليه ذنوب ولا تخلصوه مما هوفيه . وخبرني بعض الرفقاء ان المولى راشدالدين راي قرداً مع بعض الخرافشة في الكهف وهو يرقصه فقال لبعض من كان عنده خذ هذا الذينار وادفعه الى القرد فلما اخذ القرد ذلك جعل يقبله ويطيّل النظر اليه فأت ثم شرع صاحبه يبكي عليه ويتأسف ويقول بماذا تمش عابتي بعده فقال المولى راشدالدين اسألوه بكم اشتراه فقال اشتريته بمائة درهم فرسم بان يعطوه مائة درهم ولما اخذ المبلغ قال سألتك بالدى وهبك هذه المتزلة وخصك بهذه الرتبة تخبرني ما سبب موتة القرد فقال له المولى هذا القرد كان ملكاً وهذا الذينار مضروب باسمه فلما راي ذلك اذكره الله ما كان له من عزة ملكه وما حل به وما هو فيه من الهوان والمذلة فأت من شدة الاسف . وخبرني بعض الرفقاء المشايخ ان حمامة طارت ثم

قتل ايتديلر . حتى (ليون) نامنده كي كيمسه بر (معصرة - جندره - منكنه) جوارنده
يدي كيمسه بي قتل ايتدي . بو مظفرتي احتوا ايدين وعيني زمانده (ليون) ك يدي
كيمسه بي قتل ايتمش اولديني بيلديرن مكتوبي يارين ايكندي اوزري واصل اوله جقدر .
في الحقيقه ايرتسي كون واصل اولان مكتوب تاماميله بر كون اول (مولى راشداالدين) ك
خبر ويرمش اولديني موادي مشتمل ايتدي .

رفقاء امنامزدن بعضيلري اخبار ايتديلر كه : (عليقه) قلعه سنك مغاره سنده خارجه
طوغري چيغمش بويوك بر قايا وار ايتدي . (مولى راشداالدين) بو قايا نك قلعه به زيان
ويرديكني سويله رك قطع اولمسنى امر ايتدي . عمله وكويلير كونلرجه چاليشديلر سده
بو قايا بي قطعه مقتدر اوله مديلر . بونلر بو خصوصده كي عجزلرني (مولى راشداالدين) ه

دخلت من الطاق الى بين يدي المولى راشداالدين وجعلت تدور على البساط وتبرق فبالمولي اعاد الله
علينا بركانه اطلبوا فلان بن فلان فلما حضر قال له المولى هذه الحمامة لك قال نعم يا مولاي قال قد شكنتك
الينا والله ان عدت ذبحت شيئاً من افراخها احرقتك نار الحطب قبل نار الغضب فقال يا مولاي
العفو ثم حلف انه مابق يذبح حماماً اصلاً ولا ياكلها ولا يفرأخها غيرها . واخبرني بعض الرفقاء
ان المولى راشداالدين منه السلام كان في مصيف وقداراد القصاب ان يذبح ثوراً قرقس الثور وقطع الحبال
واخذ السكين من يد القصاب في فمه ثم هرب ولم يقدر احد بمسكه فقال المولى راشداالدين لا تدبجوه
فانه قد ذبح في هذا المكان سبع حرات فحلف سيده . واخبرني بعض الرفقاء الامناء ان رجلاً جاء الى
عند المولى راشداالدين وهو في بعض اقربا ايسائله عن مسائل مستصعبة ونحته حجرة احسن ما يكون
من الخيل فلما قرب نزل عنها فهربت منه وجاءت الى بين يديه وعينها تهرى بالدموع وجعلت ترمغ
وجهها على الارض ودموعها تجرى وهو يقول نعم نعم بسم الله وصاحبها ينظر اليه والها وقد اداهشه
ماراه منها والمولى راشداالدين يترافق بها ويقول نعم سنقضى شئناك ارجى الى عند صاحبك الى ان
رجعت الى عنده فلبثت قليلاً ثم ماتت فقال صاحبها يا مولاي قد رأيت الآن اعظم مما كنت اريد اسأله
عنه فبحق من وهبك هذه المرتبة اخبرني ماشان مودة هذه الفرس ومن اي شي ماتت فقال انه شي
لا يصل به عقلك قال اسألك ان تمن علينا لاعلم ما هو فقال يا هذا ان الفرس هي بنت الملك الفلاني وقد
شكنتك الينا وقالت انك تجور عايبها وتظلمها وتعسبها فسالنا بان ندعوا الله بان يخلصها منك . واخبرني
بعض الرفقاء ان جاء من بغداد رجل وبقي يوقد النار ويدخل فيها فما احترق منها شيئاً فلما وصل الى
عند المولى راشداالدين اوقع عليه الوصبة بان يرد عليه فلما وصل الى عند المولى راشداالدين وادعى انه
يدخل في النار ولا يحترق ففكر مه المولى راشداالدين وبسط له بسط الانس ثم جهزه من بكره الى الحمام
واوصى الفهم بان يبلغ في غسله في الدولك بالثنان (لعلة الاثنان) والصابون وامر انه اذ قلع ثيابه يأخذ
نهما جميعاً ثم يأتواها اليه وسير له بدلة قماش فقموا مارسم ولما خرج من الحمام وسأل عن ثيابه قالوا له
قد دفعناها الى الغسال ثم لبسوه غير ذلك القماش واتى الى عند المولى راشداالدين فاحضره طعاماً كل
الي ان اكتفى وغسل يديه فعند ذلك قال له المولى راشداالدين قد قلت انك تدخل الى النار فما تفرجنا في

عرض ايتديلر . (مولى راشداالدين) النده خفيف برطوپوز اولدينى حالده قالتوب قايا نك يانسه كلدى . وبوطوپوز ايله مذكور قايايه ايكي طرفدن دورتيكي وقت درحال قاياقوپه روق بويوك برقوتله قلعنه ك ديبنه دوشدى . بوبويوك قايا نك باغلره مضرتى دوقونه جنى كنديسنه عرض اولنجنه (مولى منه السلام) : « اى مبارك دور . . . » ديه قايايه خطاب اتمسيله قايا انسانك اياقلىرى نك طوطونه ميه جنى غايت ديك بريرده توقف ايتدى . (ملك ظاهر) قلاع دعوتى استيلا ايتديكي وقت بونك قوماندانلردن بعضيلرى بو قايايى زيارته سجده ايدن كيمسه لرى كورمش و بو قاياه نك بوراده (مولى راشداالدين) طرفندن توقيف ايدلمش اولدينى اوكرنمش اولدقلىرى نك بورايله دريه دوشمى ايجون آلتنده كي طوپراقلىرى قازديرمش ايديسه لرده قايا دريه دوشمى بوب طوپراقلىرى قازيلدقچه اولدينى يره يرلشمش وهيج بر صورتله اولدينى يردن ازاله سى ممكن اوله ماماشدر .

شيئ من ذلك قال اريد ثيابي فقال له اليس في نفسك ولا في الثياب ونحن لما نلزمك ان تدخل الجحيم ولا الحرق بل نكلفك في حصر تدخل فيها ثم تشعل فيه النار ثم امر ان يفعل ذلك ففعلوا ما امرهم به فاحرق جسمه في النار الطبيعية وهوت نفسه الى جهنم الابدية وكتب المولى راشداالدين الى صاحب فاخبره بذلك فسير له القطعة . واخبرني بعض الرفقاء ان رجلاً من الرصافة كان يحب المولى راشداالدين منه السلام محبة عظيمة وابنه لا يحبه ولا يعيل قلبه اليه وكان ذلك يشق عليه وعليايه وكلما شاقه زادت محبته واستمال قلبه اليه لايزداد الا نفوراً فلما اعياه ذلك شكى للمولى راشداالدين فقال له المولى يا هذا تعال انت واياه نهار غد الى عندنا فانت مثل امره وحضرا جميعاً فسامع عليه ووقفا بين يديه فظفر الى الشاب وقال له يا هذا امض الى المكان الفلاني فانك تجد هناك رجلة فادن منها وقل يا فلان بن فلان يقول لك فلان اخرج من مكانك ثم ادخل في هذا الجلوق حتى اوديك الى عنده ليخلصك مما انت فيه فتخرج حية عظيمة تدخل في الجلوق فلا تخف منها بل اربط عليها فم الجلوق و احمها الى عندنا فقال الغلام يا مولاي لا اعلم مكان هذه الرجلة فارسل معي من عزف بها وبمكانها فقدم الغلام اليها و قال يا فلان ارسلني اليك المولى راشداالدين ثم ذكر له جميع ما اوصاه به فخرجت من الرجلة حية مهولة فدخلت الجلوق فاذا ربطه عليها واراد بحملها لم يقدر بشيها عن الارض فساعدته رفيقه الى ذلك ثم مضى قليلاً فجدته نفسه بان حمل الحية الى عند الذي ارسله اليها لا فائدة فيه وانه ضرب من الجهدء والله فمئذ ذلك ثقلت الحية عليه ثقلاً عظيماً الى ان حثى على ركبته ولم يقدر النهوض فاستغاث برفيقه فقال له القها على الارض فقال انى لا اقدر على ذلك فادركه رفيقه قالها عنه وقد تحقق ان الذي جرى له بسوء ظنه ثم تفكر ان الذي اطاعت له الحية و علم انها في ذلك المكان وخرجت لمادعوتها بالاسم الذي سماه به فربقت امره وسلمت نفسها اليه طوعاً والى اذا آتت من عنده وكننت رسوله هو اقرب الخلق الى الله تعالى واكرمهم عنده واجلهم قدراً واشرفهم منزلةً واعلاهم درجةً ثم ساعده رفيقه على تلك الحية فحملها فاذا هي خفيفة جداً وصار اذا خاطرت بباله خطرة السوء تثتل و اذا زالت وساوس قلبه تخف الى انزال عنه الشك والارتباب واستقر في قلبه اليقين واتى الى بين يدي المولى راشداالدين فاران محل الجلوق فلما حله استبانت الحية واتت الى سر موجة المولى فوضعت رأسها على السر- موجة ثم ماتت فقال المولى راشداالدين يار فقاء هذا فلان بن فلان جملة الله حية وحبسه في هذه الرجلة من عدة

(مولى راشدالدين) (عليقه) قلعه سنى آدينى وقت بو قلعه نك سوري كيرجسز ايدى . بو قلعه نك كيرج و طاشله بنا اولنسى امر ايتدى بو قلعه نك بنا اولنسى اچون عمله ايشه باشلاديلر . بونلر هر كون ايكندى به قدر چاليشيور ايديلر . عمله مياننده كى برچوجق بيوكجه برطاش قالديرير كن كوچي تيمهرك قوت الملق اچون دوداغنى ايصيرمش وديشلىرى دوداغنه كچمش ايدى . (مولى راشدالدين) معتادك خلافته اوله رق عمله يى بو كون اوكله وقتى پايدوس ايتديرمش وسبب اولمق اوزره بوچوجوغك دوداغنى يارالامش اولديغى سويله مش ايدى . بوچالیشان عمله (مولى راشدالدين) ك اخبارى اوزرينه تجرى ايله آره لرندى بوچوجوغى بولوب تعجب ايتمشلر ايدى .

رفقاء اماندان بعضيلرى بزه خبر ويزديلر كه : (مولى راشدالدين منه السلام) (كهف) قلعه سندن (مصيف) قلعه سنه كلوب بو قلعه ده بر مدت اقامت ايتمش و بومدت اقامتنده بر كون ياننده بولنانلره سويله سويلش ايدى : « بيليكز كه (دمشق) شهرندن قرق قفيه بزه طوغرى كلكدردر لر . رئيسلى فلان بن فلاندر . ومقصدلى بزمله بحث وجدالدر . بو كجه (حص) ده قالاچقلردر . يارين اقشام اوزرى (مصيف) ه كله جكلردر . بونلرى

خمسائة عام واليوم فرج الله عنه واما ذلك الغلام فصار ارشد الناس محبة للمولى راشدالدين منه السلام ، وخبرنى بعض الرفقاء ان جماعة من اكار الشالوه ومقدمى اهل الجبل نزلوا الى عند المولى راشدالدين وكان فى صيافه فاختاروا ورغبوا ان يكونوا من جماعته و داخين تحت طاعته هم وعشيرتهم وان من عاداه فهو عدوهم ومن والاه فهم واهلهم وانهم بخاربون من حاربه ويسالمون من سآله وكانوا عشرة فاحضرهم المولى راشدالدين من بكره فسلموا عليه واحداً بعد واحد وهو يراد السلام على كل واحد منهم وكان واحداً منهم اسمه شيبان فلما دخل الى عند المولى راشدالدين رأى الشمس لايحة عليه ثم سلفاً رده عليه المولى راشدالدين ثم انصرفوا من بين يديه الى دار اضيافه وبعد ثلاثة ايام كتب اسماء الذين سلموا عليه فى ورقة وسير لكل واحد منهم خلعة تخص به ولم يذ كر شيبان ولا سير له شيئاً و امر المولى الذى ارسل معه الخلع بان يقرأ اسمائهم ويعطى لكل واحد منهم الخلعة المعينة له فى الورقة فلما اتاهم بالخلع وقرأ اسمائهم ودفع الى كل واحد الخلعة المعينة له فلما بقى شيبان بلا خلعة فقالوا اصحابه نحن عدتنا عشرة وهذه تسع خلع وان راح العاشر بلا خلعة ينكسر خاطره فذهب ذلك الرجل الى عند المولى راشدالدين فاخبره بذلك فقال له امض الى شيبان فقل له يطلب لنفسه من الشمس خلعة كما انه سلم على الشمس ولم يسلم علينا فضى الى شيبان فاعلمه بذلك ثم تركهم وانصرف فقالوا اصحابه يا شيبان اخبرنا بصورة حالك و جلبة امرك فقال انى سامت على الشمس لاعليه ولاجل ذلك لم يرد على السلام والان فاشهدوا على يا اخوانى انى تايب الى ربى مما خطر فى ذلك الوقت على قلبى واسألوه ان يعفو عنى ولايو اخذنى بجرمتى وذنبى وقد اخلصت اعتقادى فى موالاته هذا الرجل ومحبتة وتحققفت وتيقنت ان الله قد كشف له المحجوب واطلمه على اسرار الغيوب وما تكنه الضمائر وتحقيه الصدور فقال اصحابه ونحن نعتقد فيه هذا الاعتقاد ومحبتة

وصول الرنده (جرسق) بستانه آلوب كنديلرينه جانلي اوله رق قويون ، طاووق و غير مستعمل اوله رق تجره و صحن وقاشق كوندريكز . بر مقدارده پاره ارسال ايدك . تا كه لازم اولان اشياي كنديلري تدارك ايلسينلر وايستدكلري يمكلري پيشيرسينلر . چونكه بونلر سزك غير مسلم اولديغكزي اعتقاد ايدرلو بوندنطولايي كسدكلريكزي و پيشيردكلريكزي حرام عد ايتدكلرندن يمز لر اوچ كوندنصكره بنمله كوروشمك آرزوسنى اظهار ايدده . جكلر در . بونلره ؛ بنمله كوروشمك ايتدكلري وقت (كهف) قلعه سنده بولنديعى سويليك »

(مولي راشد الدين) بو امرلري ويرد كدنصكره ايرتسى كون ايركندن (كهف) ه توجه ايلدى . فى الحقيقه بونلر كمش و ويرديكى امرلك تمامى اجرا ايندلمش ايدى . اوچ كون صوكره (مولي راشد الدين) ايله كوريشمك آرزوسنى اظهار ايتدكلري ايچون بونلر (كهف) ه كوندرلمش ايديلر . (مولي راشد الدين) بونلري (كهف) ده برخانه ده مسافر ايدده رك لازم اولان حوايج ضرور به لريني (مصيف) ده كي كبي غير مذبوح وغير مستعمل اوله رق احضار ايتديردى . بونلري حضورينه قبول ايتديكى زمان جمله سيله

عندنا نراية المطلوب و غاية المراد نبيناهم يخوضون فى هذا المذكرة التى فيما بينهم وقد وصلت خلعة صاحبهم شيان فطابت نفوسهم واطمأنت قلوبهم ورضى عن صاحبهم المولى راشد الدين وراحوا وهم له شاكرون . واخبرنى بعض الرفقاء ان المولى راشد الدين قال لجلسائه وهو فى حصن الكهف يبنى هاهنا جامع ويخطب فيه فلان وفلان فقال وما يمكنكم فى ذلك الوقت الا الادارة ونجى الجامع فى ذلك المكان . واخبرنى بعض الرفقاء ان المولى راشد الدين كان اذا ارسل رجلاً فى شغل الجهاد او فى شغل من الاشغال يخبر اصحابه بما يكون امره فيقول يا رفقاء ترجعوا على رفيقكم فلان فانه قد قتل فى هذه الساعة فى المكان الفلانى ويخبرهم بجميع ما جرى له وجميع ما فعل وبعده ايام يأتى اخباره وتنقل وتشتهر كما ابتأهم المولى راشد الدين وتوصف افعاله ويخبرهم بسلامته وقدمه فى يوم معين فيقدم فى ذلك اليوم كما قال منه السلام . واخبرنى بعض الرفقاء عن جماعة من اهل القدموس ان المولى راشد الدين يكون الدار التى فى قلعة القدموس ذات الشباك الكبير واذ اعزم بعض الجماعة على امر يريد فعله كان يجي الى مقابل الشباك يضم ذلك الامر فى نفسه ثم يقف فخرج غلام المولى راشد الدين فيقول سيقتضى بمشية الله عز وجل قيمضى فيهم فى ذلك الشغل فيبين الله تعالى اسبابه ويتيسر ويتضى ويقول له دع هذا الامر فانه يتعسر فيتركه ولا يتعارض له . واخبرنى كثير من الرفقاء ان المولى راشد الدين قال تؤخذ هذا القلاع الثلاث بقيت عاصية من القلاع هذه ثلاث سنين ثم احدث منهم بعد ذلك . قهنا ما اخبرنى به افاضل الرفقاء فاثبتناه فى هذه الاوراق والحمد لله الخلاق الرزاق و صلى الله على سيدنا محمد وعترته اهل النور والاشراق صلاة دايمه مادامت السبع الطبايق والسلام . جمع هذه المناقب الشريفة الشيخ الفاضل ابو فراس بن جوشن المينقى تقدمه الله رحمة واسكنه فسيح جنته وغفر الله لنا بتاريخ سلخ شوال ٧٢٤ .

بحث وجدالى يکان يکان اجرا ايده جکني سويلدى . بو صورتله هپسنى برر برر مغلوب ايده رڪ هر برينك مغلوبيته دائر ديکرنندن امضا آلدی. بوقرق کيشيدن يالکز رئيسلى قالمش ايدى . بو دخى او کون ايکنديدن اول الزام و اسكات ايدلمش ايدى . (مولى راشداالدين) بوکا ايسترسه مهلت ويره جکني سويلدىكي حاله (مولى راشداالدين) طرفندن اقامه اولنان برهانله قارشو بر جوابى اولمديغنى سويلدىکله ديگر اوتوز طقوز کيمسه دن بونک مغلوبيتى حقدله امضال آلدی .

بونک اوزرينه (مولى راشداالدين) کنديلرينه شويله خطاب ايتدى : « اى فقيهلر! بيلوزسکزه که سز بورايه کلديکزه کوندنبرى بزم بکلر مزدن بيه ديکزه وصويمزدن وسائر مزدن ايچمديکزه . چونکه سزک بزي غير مسلم عد ايتديکزي بيلديکمزدن قويون و طاووق وسائر لوازمى سزه کوندردک و بونلرى سزکسديکزه و ايستديکزه کي سز پيشيرديکزه . » بو فقيهلرک جوابى شو اولدى : « کرچه بزجه سز غير مسلم عد اولنور ايدیکزه سده بوکون سزک مسلم و موحد اولديغکزه اصلا شک وشبهه مز قالماشدر . »

(مولى راشداالدين) بونلره « جناب حق سزک قلبکزي واسرار مضمهره کزي بيلير.. » ديد کندنصره بونلردن کندی نژدنده بولندقلرى صيراده دائما کنديلرينک پيشيردکلرينى بيدکلرينه دائر امضا آلدی وشويله سويلدى :

« سز اضماريکزهک خلافتى اظهار ايتديکزه . . بورادن حررکتکزدن صوکره فلان مخلده فلان وفلان ثوله جکلردر . وفلان مخلده فلان وفلان ثوله جکلردر . . و (دمشق) شهرينه کيرمهک يالکز رئيسکزه موفق اولوب ديگر اوتوز دو قوزيکزه بو شهره کيرمهک موفق اوله ميه جقسکزه . . رئيسکزه دخى شهره کيروب قاضى القضاة ماجرايى حکايه ايله خانه سنه عودت ايتديکي زمان ثوله جکلدر . »

انئى عودتده بونلرک اوتوز دو قوزى (مولى راشداالدين) ک تعيين ايتمش اولديغى محللرده وفات ايده رڪ شهره يالکز رئيسلى عودت ايتمش و بووه وقوع حالى قاضى القضاة حکايه ايتد کندنصره هيچ برخسته لنى اولمديغى حاله وفات ايلشدر .

رفقاء عقلا دن بعضيلردن دويدمکه : (بغداد) خليفه سى (مولى راشداالدين) ي وکنديسنه جناب حقا ک و يرمش اولديغى علم و فضيلتى ايشتديکي زمان شرق و غربده کي اصول ، کلام ، رياضيات ، طبيعيات عالمرندن بيک کيشى جلب ايتديروب بونلره (مولى راشداالدين) ي علماً مغلوب ايتمه لريني و عکس تقديرده مخصصاتلرينى قطع ايده جکني سويلدى .

بونلر بويك عالمدن يوز كيمسه يي انتخاب ايتديلر . بالاآخره بو يوز كشي اچندن اك منتخب اولق اوزره اون كيشي يي آيرديلر . بو اون كيشي ده (شريف البلاط) نامنده علوم ادبيه و طبيعیه ده عصرينك فریدی اولان ذاتی انتخاب ايتديلر . بو (شريف البلاط) خليفه (مولی راشداالدين) ی مغلوب ايده جکني وعد ايتدی . بونك اوزرينه خليفه اك كوچ مباحندن برطاقم سؤالر ترتيب ايده رك (شريف البلاط) ايله (مولی راشداالدين) ه كوندردی . و (شريف البلاط) ك (مولی راشداالدين) ی مغلوب ايدوب ايتديكنه شهادت ايتك اوزره (شريف البلاط) ه دوقوز فقيه ترفیق ايلدی . بونلر (بغداد) دن چيقوب (حلب) ه مواصلت ايلشلا ايدی . (مصیاف) ده بولنان (مولی راشداالدين) ياننده بولنان كيمسه لره شويله سوييلدی : « ای رفیقلر ! بيليكزكه خليفه (بغداد) دن بزمله مناظره ايتك اوزره (شريف البلاط) ايله افاضل فقها دن دوقوز كيمسه اعزام ايلشدر . بونلر بوكجه (حلب) ده كيجه ليوب فلان كون بورايه كه جكلر در . »

بونلر (مولی راشداالدين) ك تعيين ايلش اولديغی كونده (مصیاف) ه واصل اولديلر . كنديلري مسافر ايديلوب بوندن اول ورود ايتش فقهلر حقنده ياييلديغی كي بونلره ده يكي قابلر و كسيلمه مش حيوانلر و يرلدی . اوچنجي كونده (مولی راشداالدين) ك حضورينه چيقوب خليفه نك مكتوبی كنديسنه و يرديلر . (مولی راشداالدين) بو مكتوبی آچهدن اولندن آخريته قدر اچنده اولان موادی بونلره سوييلدی . و بو موادك جوابلرینی بالاآخره يازه جغنی بيلديلر . و (شريف البلاط) ی مناظره ده دعوت ايتدی . (شريف - البلاط) (آدم) دن باشلايه رق بو كونه قدر برچوق مسئله لر صوراجغنی سوييلديكي وقت (مولی راشداالدين) برنجی ، ايكنجی ، اوچنجی ، دردنجی ، بشنجی ، آلتنجی ، يدنجی ، سكرنجی آدملردن هانكي آدمدن باشلايه جغنی سؤال ايتسي اوزرينه آدملرك متعدد اولدقلرینی بيلمين (شريف البلاط) حيرته دوچار اولوب قرأنده اسمی مذکور اولان آدمدن بشقه آدم اولوب اولما ديغنی صوردی . (مولی راشداالدين) قرأنده مذکور اولان آدمك صوك آدم اولديغنی و كنديسنك بو آدملردن اوچوز آلتشني بيلوب بونلرك هر هانكيسنه دائره نوغ معلوماتی و يرمه كه حاضر اولديغنی شوييلدی . و (شريف البلاط) ی بودعوايی ابطاله دعوت ايلدی .

(شريف البلاط) ك بو خصوصه سوييلكلرینی جرح ايله سوزلرینی اهميتدن اسقاط ايتدی . و (شريف البلاط) ياننده بولنان فقهايه بو خصوصه (شريف البلاط) ه معاونت

ايليريني تكليف ايتدى . كرك (شريف البلاط) و كرك رفقاسى جواب بولمقدن اظهار عجز ايمه لرى اوزرينه (مولى راشداالدين) كنديلرينك اولانجه قدرتيريني صرف ايله مباحثه ده صوك حده قدر كيمه لرينى تايميناً متعدد مجلسلر عقد ايمه لرينى تكليف ايتدى . بونلر مختلف و متعدد علملرده اك كوچ مباحث اوزرينه كنديسيله اولانجه قدرتيريله مجادله ايديو رلر ايدى . (مولى راشداالدين) هر دفعه سنده بونلرك بويوكلرينى پارلاق برهانلر ايله مغلوب ايديو رلر ايدى . نهايت عجز ايچنده قالمش اولان (شريف البلاط) (مولى راشداالدين) ايله مباحثه يه اهل اولديغنى اعترافه مجبور اولدى . وياننده كى فقيرلر دخى بو خصوصه (مولى راشداالدين) ه امضا و يرديلر .

بوندنصكره (مولى راشداالدين) بونلره شويبه سويلدى : « سز بورايه وصولكز دن برى بزم طعم مزدن ييه ديكز و صويمز دن ايچمديكز . بو خصوصى ناطق اوله رق بانا كندى يازيكز ايله بر وثيقه و يريكز . بو وثيقه يي ايكي نسه خه يازيكز . برى بنده قاله جق ، برى ده خليفه يه و يريكز . »

بونلر بو وثيقه يي و يرمش و اولجه خليفه طرفندن صوريلش اولان سؤالره (مولى راشداالدين) ك يازديغى جوابلرى آلمش اولدقلى حالده و داع ايده رك آيريلش ايديلر . انسانى عودتلىرنده (حلب) ده (شريف البلاط) وفات ايدى . ديكر لرى (بغداد) ه داخل اولوب خليفه يه (مولى راشداالدين) ك جوابنامه سنى تسام ايتديلر و واقع اولان حالى حكايه ايديلر .

خليفه (شريف البلاط) ك مسموماً وفات ايتمش اولديغى ظننه دوشدى . بو ظنى دخى (مولى راشداالدين) ك تزدينه واصل اولوب آيرلدقلى ساعته قدر بونلرك يمكلرندن يمدكلرى و وصولرندن ايچمدكلرى حقه نده كى وثيقه ازاله ايدلى .

حيرت ايچنده قالمش اولان (خليفه) صورمش اولديغى سؤالره (مولى راشداالدين) ك و يرمش اولديغى جوابلر دن برقات داها حيرت و تعجبه كرفتار اولمش وياننده بولنان فقهادخى بو حيرت و تعجبه اشتراك ايده رك جمله سى (مولى راشداالدين) ك مؤيدتتى اعتراف ايتش ايديلر .

امين رفيقلىر دن بعضيلرى بانا خبر و يرديلر كه : (مولى راشداالدين) ك امريله (رصافه) قلعه سنى اسكى بولنديغى محلدن قالد يروب بو كو نكي بولنديغى محله بنا ايدر لر ايكن قلعه نك قلعه سنده بويوك برقايا ظهور ايتمش و هر نه قدر ايب و سائر ه ايله كو نلرجه بو قايا يي چكمك ايشتمش لر ايديسه ده مقتدر اوله مامش لر ايدى . (مولى راشداالدين)

(رصافه) يه كلوب بونلرك بوقايي تحريك ايجون مختلف چاره لره باش ووردقلىرى وده مقتدر اوله مدقلىرى كورمكله بوقايي تحريك ايجون استعمال ايتمكده اولدقلىرى ايب و سائرهي قايانك اوزرندن قالديرملىرى امر ايله يانسه بر كيمسه آلمش و قلعه يي بنا ايتمكده اولان صنعتكاره بوقاييه استنادكاه تشكيل ايده جك صورتده يكدىكرندن اوزاق ايكي قاعده بنا ايتمى سويلش ايدى. (مولى راشدالدين) بوقايانك براوجنى طوتمش وديكراوجنى ده يانسه آلمش اولديغى كيمسه يه طوتديرمش اولديغى حالده تامماً بنا اولنان قاعده لر اوزرينه كلك اوزره طاشى چويرمش ايدىلر و بو طاش قلعه نك سورنده بر طاق تشكيل ايتدى كه زمانمزه قدر بو طاش زيارت ايدلمكده و كنديسنه سجده اولتمقده در .

رفقامزندن بر چوقلىرى بزه سويلشلردر كه : (خوابى) قلعه سنك اسكى سورلىرى بوزيلوب تجديد ايدلمكده ايكن قلعه قپوسنك طلسملى اشيكنى بوزمق ايتمشلر ايدى . (خوابى) يه متوجه اولان (مولى راشدالدين) آياغنه چابوق بر آدم كوندريلوب كنديسى اورايه واصل اولنجيه قدر قپونك اشيكنى بوزماملىرى امر ايتدى . (مولى راشدالدين) بورايه وصولنده : اكر بو اشيك بوزولش اولسه ايدى ييلانلردن كيمسه نك بو قلعه ده ساكن اوله ميه جغنى سويله رك ياريم ذراع قالديرملىرى امر ايتديكى اشيكك آلتنده باقىردن بر ييلان بولنديغى كوسترمش وينه بو اشيكى اولديغى كبي محافظه ايتديرمش ايدى كه بوتارنچدن صكره طلسمك مجهول اولان موقعى معلوم اولمش ايدى .

رفقاء امنامزندن بعضىلىرى خبر وريدلر كه : (مولى راشدالدين) (كهف) قلعه سنده بولينيوركن (نورالدين شهيد) كنديسنه رفاقتنده اكا بردن اون كيمسه بولنان برايلاچي كوندردى . بوسفارت هيئتى (كهف) ه ورود ايتمزدن اول (مولى راشدالدين) قپو - جيلره خبر كوندروب بونلرك منع اولناملرى امر ايتدى . (مولى راشدالدين) بونلر كلزدن برازا اول قلعه قپوسنك مقابلنده كي برجلردن برج اوزرينه يالكز باشنه اوطورمش ايدى . بوسفارت هيئتى كرك كنديسيله و كرك قلعه سيله ايجلرندن آلاى ايتدىلر . بونلر (مولى راشدالدين) ك حضورينه چيقدقلىرى وقت شو توپيخه اوغرايدلر : « سز بزمه اكله نديكز... ولباسمى حقير كورديكز... و كندى قاشلريكزك بزم قاشمزدن و قلعه - لريكزك بزم قلعه مزدن داها ابي اولديغى سويلديكز ..... وفلان ديدى كه : بر صغير بونلردن و بونلرك قلعه لرندن خيرليدر . »

بوندنصکره (منه السلام) شو :

اوستمده کی لباس اکر دکزسه برپوله

آلتنده کی وجودیمه یوقدر جهانده اش

بر صبح ایسه لباسکز آلتنده در کیجه

برایل ایسه لباسم اکر آلتنده در کونش [۱]

شعری اوقویوب جمله سی حیل اوله رق قصورلرینی اعتراف ایتدیلر .

(مولی راشدالدین) ك دشمنلرندن اولان نصیرلردن بری بانا سویلدی که: برکون

بونلرك هممذهبلرندن ایکی کیسه (مولی راشدالدین) ی اوزاقدن کوروب بری دیگرینه

(صاحب الجبل) بومیدر؟ بونك اوزرینه ایکی کیسه چیقوب آتی و سلاحنی آلسلر

برآنده کندیسینی هلاک ایده بیلیرلر دیبه (مولی راشدالدین) ی استخفاف ایتدی . (مولی

راشدالدین) بونلرك اوزرینه آدملرینی کوندردی . بو آدملر بونلردن برینی یا قالدیلر

دیگری قاچدی . یا قالدقلمینی (مولی راشدالدین) ك حضورینه کتیردکلری وقت

(مولی راشدالدین) بوناسویلدکلری سوزلری تکرار ایدر ك توبخانده بولندی . والنده

بولنان بر آغاچ قاووتی بونك اوزرینه آتوب سریعاً حضورندن طرد اولمسنی امر ایلدی .

بعضی رفیقلمر خبر ویردیلر که : (مولی راشدالدین) چوق قارلی بر کیجه ده (مصیاف)

قلعه سندن اینوب جوارده بولنان غایت یوکسک بر داغك تپه سنه چیقدی . یاننده بولنان

بر کیسه یه را کب اولدینی حیوانی ویره رك کندیسندن اوزاق دورمسنی امر ایتدی .

بو آدم کندیسك بوداغه بر مال کومك ایستدیکی ظننده بولندی . (مولی راشدالدین) کیجه لری

دائماً داغ باشلرینه چیقلمق اعتیادنده اولدیغندن بو آدمدن بشقه دیگر کیسه لرده بوظنده

بولنیورلر ایدی . (مولی راشدالدین) بونلرك مافی الضمیرلرینی کشف ایله کندیلرینی

اولجه محجوب ایتمش ایدی . بو آدمك الآن بوظنده بولندیغنی کشف ایله صباحلین داغدن

عودتنده آیاغنه کیمش اولدینی (سرموجه - لاپچین) نك تکنی مذکور داغك تپه سنده

اوتوندیغنی سویله رك بو آدمك اورایه کیدوب لاپچینك تکنی کتیره سنی امر ایتدی .

بو آدم بونی فرصت بیلر ك داغه عودت ایتمش وداغه بر چوق تحریاته رغماً دفنه دائر

بر اثر کورمه یه رك یالکز لاپچینك تکنی بولمش و بونی (مولی راشدالدین) ه کتیرمش ایدی .

(مولی راشدالدین) بونا : « حقمزده کی ظن و کآنك زائل اولدیمی؟!... » دیبه خطاب

[۱] بوشعر امام شانی به نسبت اولنور .

باشلايه رِق بو خصوصده خاطرندن كچمش اولان شيلري كنديسنه تكرر ايتدى . بو آدم عفو طلب ايده رك مظهر عفو اولدى .

رفقاء اماندن بعضيلري اخبار ايتديلر كه : (مولى راشداالدين) (قدموس) قلعه سنده ايكن كيجه لري داغ باشرينه چيقار ايدى . كوله سى (مولى راشداالدين) ك راكب اولديغى حيوانى آلوب كنديسندن اوزا قلاشير ايدى . بر كيجه بو كوله (مولى راشداالدين) ك حالتي تدقيقه جسارت ايتدى . (مولى راشداالدين) ي اوزا قدن تدقيق ايتمكه اولان بو كوله بر مدت صكره كوك يوزندن بر نور امتداد ايتمكه باشلايوب (مولى راشداالدين) ك اوزرنده توقف ايتديكنى و بو نورك ايچندن غايت بو يوك قانادلى يشيل بر قوش چيقوب صباحه قدر (مولى راشداالدين) ايله كوريشديكنى كوردى بالاآ خره نور غائب اولدى . (مولى راشداالدين) عودت ايچون حيوانه بينه چكى صيراده بو كوله بو جسارتى اعتراف ايله يشيل قوشك كيم اولديغى صوردى . (مولى راشداالدين) بو قوشك (مولى حسن) اولديغى و كنديسنه يارديم طلبى ضمنتده مراجعت ايتمش بولنديغى سويلدى .

بعضى ريفقلاخبار ايتديلر : (مولى راشداالدين) جماعتيله (قدموس) دن (مصيف) ه كيدرلر ايكن يوله بو يوك بريلان كورمشلر و بونى اولديرمك ايسته مشلر ايدى . (مولى راشداالدين) بونلري منع ايدوب بونك (فهد بن حيطه) اولديغى و كناهلرندن طولايي بو صورتله تعذيب ايدلمكه بولنديغى سويلدى .

بعضى ريفقلردن دويدمكه : (مولى راشداالدين) (كهف) قلعه سنده برينك مايعون اوينانديغى كوره رك بويمونه بر پاره و يرمش و ميون پاره يي اينه آلوب دقتله باقدنصكره فوت اولمش ايدى . كندى وعائله سنك مدار تعيشلري اولان بويمونى غائب ايدن صاحبي آغلامغه باشلايدى . (مولى راشداالدين) بويمونك پاره سنى صاحبنه ويره رك ديكر برميون تدارك ايتسنى تأمين ايتدى . مستريح اولمش اولان ميون صاحبي بو واقعه نك سببى صوردى . (مولى راشداالدين) ديدى كه : بويمون بر پادشاه ايدى و كنديسنه و يرمش اولديغ پاره ده كندى نامنه مضروب ايدى . ميون بوپاره يي كورنجه اسكى حاليله شيمديكى حالنك آره سنى دوشوندى . و شدت تأثرندن فوت اولدى .

اخيار رفقادن بعضيلري بانا خبر و يرديلر كه : بر كو كرچين اوچه رِق (مولى راشداالدين) ك بولنديغى محله كيرمش و بوراده دولاشمغه باشلامش ايدى . (مولى راشداالدين) فلان بن فلانى چاغوروب بونا بو كو كرچينك صاحبي كنديسى اولوب اولماديغنى صوردى . بو ذات مثبت

جواب ویرنجہ : « سندن بونک شکایتی وار . بر داهای بونک یاوریلرینی کسر سهك جزا کی بولورسك !... دیدی . و بوآدم بعدما کو کر جینلری کسمکدن ویمکدن واز چکدی . بعضی رفقا خبر ویردیلر که : (مولی راشدالدین) (مصیاف) ده ایکن بوراده بر قصاب براو کوز کسیدور ایدی . او کوز قصابک الندن آغز یله بیچاغی آلوب قاقچس ایدی . بو او کوزی کیمسه طوته میور ایدی . (مولی راشدالدین) بو او کوزک بوراده یدی دفعه کسيلمش اولدیغنی سویله رك حیوانی بر اقلرینی امر ایتدی .

امین اولان رفیقلردن بعضیلری بانا خبر ویردیلر که : (مولی راشدالدین) کویلرک برنده بولدیغنی صیراده کندیسندن بر قاچ درین مسئله لر صور مق اوزره غایت کوزهل بر حیوانه را کبا بر آدام کلدی . بو آدام بو حیواندن ایندیکی وقت بو حیوان قاچهرق (مولی راشدالدین) ک او کنه کلدی و کوزلرندن یا شلر آهه رق یوزینی طو بر اقلره سورمه که و (نهوت ، نهوت بسم الله) دیمکه باشلادی . صاحبی تعجبله و حیرتله غرق اولمش ایدی . (مولی راشدالدین) دخی کندیسنه کمال رفق و ملایمتله (نهوت ؛ حاجتکی روا ایدهرز ، صاحبکک یانه کیت !...) دیدی . بو حیوان صاحبکک یانه کیتمنی متعاقب فوت اولدی . صاحبکک حیرتی بر قانداها آرمش ایدی . صاحبی مشاهده اتمش اولدیغنی بو غریب حاللری آکلامق ایستدی . (مولی راشدالدین) شویله ایضاح ایتدی : بو قیصر اق فلان پادشاهک قیزی ایدی . سنک کندیسنه ظلم اتمکده اولدیغکدن شکایتله سنک الکنن قورتیلمق ایچون جناب حقه نیاز ایتهمزی طلب ایتدی . و مطلوبی حاصل اولدی .

بعضی رفقا بانا خبر ویردیلر که : [بغداد] دن بر آدم کلدی بو آدم آتش یاقوب ایچنه کیریور و کندیسسی یا تمیور ایدی . بو آدم [مولی راشدالدین] طرفندن طلب اولندی و حسن صورته قبول ایدلدی . و کندیسسی حمامه سوق اولنوب کوزلجه بیقانیلمسی و صیرتندن چیقاردیغنی البسه نك یرینه کندیسنه بشقه البسه کیدیرلمسی امر ایدلدی . تامامیله مراجعت اتمش اولدیغنی حیلهر دن تجرید ایدلمش اولان بو آدم ایرتسی کونی [مولی راشدالدین] طرفندن آتسه کیرمک تکلیفی قارشوسنده قالمش و آتش ایچنده یانه رق ترک حیات اتمش ایدی .

بانا بعضی رفیقلر خبر ویردیلر که : [رصافه] اهل یسندن بری [مولی راشدالدین] ی فوق العاده سویدیکی حالده بونک اوغلی [مولی راشدالدین] ی سومز ایدی بدر اوغلنک بو عدم محبتنی [مولی راشدالدین] ه سویلدی .

(مولی راشالدین) ایرتسی کون اوغلیله برابر گلکسی تنبیه ایتدی . بو بابا ایله اوغل
ایرتسی کون گلشیر ایدی . (مولی راشالدین) اوغوله شویله خطاب ایتدی :
« فلان محله کیت اوراده ای فلان بن فلان ! .. دینه ندا ایت . سانا فلان امر ایدیور .
بو چواله کیر .. ده ... بویوک بر ییلان چیقوب چواله کیره جکدر .. صاقین قورقه .
چوالک آغزینی باغلا یوب بانا کتیر وسانا فلان ده رفاقت ایله سین ! . . »

بو چوجوق رفاقتنه ویریلن کیمسه ایله مذکور محله کیتدی . و تاممیله (مولی راشالدین) ک
امر لرینی اجرا ایتمش و قورقونج بر ییلانی چوال ایله آلوب کتیر مکه باشلامش ایدی .
یا لکز باشنه چوالی قالدیرمغه مقتدر اوله مدیغندن کندیسه آرقاداشی معاونت ایدیور .
ایدی . بر مدت صکره چوجوق خاطر نندن بوحر کتک بر نوع احمق اولدیغنی کچیردی .
در حال چوال فوق العاده آغیرلاشوب کندی دیزلری اوزره چوکدی . و قیامه مقتدر اوله مدی .
آرقاداشندن معاونت طاب ایتدی . و بو حالک خاطر نندن کچن سوء ظندن نشئت ایتدیکنه
قناعت کتیردی . و بو ییلانک ساکن بولندیغنی محلی بیلن و در حال امری ییلان طرفندن
مطاع اولان ذاتک عند الهیده مقربلردن اولدیغنه ایمان ایلدی . بونک اوزرینه ییلانک
تقلتی زائل اولدی . چوجوق بر قاچ دفعه لر خاطر نندن کچیردیکی سوء ظنلردن ییلانک کسب
تقلت ایتدیکنی کوره رک قلینده کی شک وشبهه تاممیله زائل اولدی . و قلبی کسب اطمنان
ایلدی . (مولی راشالدین) ک یانه کلدیکی وقت (مولی راشالدین) کندیسه چوالی
آچیردی . چوالک ایچندن چیقان ییلان کلوب (مولی راشالدین) ک لایحینه باشنی
وضع ایله فوت اولدی . بونک اوزرینه (مولی راشالدین) شویله سویلدی :

« ای رفیقیر ! بو ؛ فلان بن فلاندر جناب حق بونی ییلانه تحویل ایله داغده بشیوز
سنه دنبری حبس ایلدی . بو کون ایسه کندیسی آزاد ایتدی . »

بانا بعضی رفیقیر خبر ویردیلر که : داغلیلرک رؤساسندن اون کیشی (صیاف) کلوب
(مولی راشالدین) ک اتباع ایتک و دوستلرینک دوستی و دشمنلرینک دشمنی اولاق
ایستدیلر . (مولی راشالدین) بونلری حضورینه قبول ایتدیکی زمان ایچلرندن (شیبان)
نامنده کی کیمسه (مولی راشالدین) ک سلام ویریرکن (مولی راشالدین) ک بولندیغنی
اودانک ایچنه بیخیره دن کیرمش اولان ضیای شمسی قصد ایده رک سلامنی کونشه ویرمش
ایدی . (مولی راشالدین) بونلرک جمله سنه رده سلام ایتدیکی حالده (شیبان) ک رده سلام
ایتماش و اوچ کون صکره هپسنه خلعتلر ویروب بونلرک ایچندن (شیبان) ی استنا

ايمش ايدى . (شيبان) نك آرقاداشرى سبب استثنائى سوال ايله خاطرى قيرلماق ايجون كنديسنه برخلعت بولمى رجا ايتدكلى وقت (مولى راشداالدين) : « اونا سويليك ! . خلعتى بزدن دكل كنديسنه سلام ويرديكى كونشدين ايسته سين .. » ديه خبر كوندردى . (شيبان) ك آرقاداشرى (مولى راشداالدين) ك بوسوزنى آكلايه مديلسه ده (شيبان) كنديلرينه ايضاحات ويرمكه جمله سى تعجب و حيرتله گرفتار اولديلر .

بانا بعضى رفيقلر خبر ويرديلر كه : (مولى راشداالدين) (كهف) قلعه سنده بولندينى ائنده بركون ياننده بولانلره خطاباً : « بوراده برجامع بنا اولنه جقدر . وفلان وفلانلر خطبه اوقوبه جقدر . و او كونلرده سز مدارايه مجبور اوله جقسكز » ديش و اوراده (مولى راشداالدين) ك ديديكى كى برجامع بنا اولمشدر .

بانا بعضى رفيقلر خبر ويرديلر كه : (مولى راشداالدين) محاربه يه ويا ديگر بر ايشه كوندرمش اولدينى كيمسه لك احوالى تماميله بيلير وسويلر ايدى . مثلاً : « اى رفيقلر ! .. فلان رفيقلره آجيك . بو آنده فلان يرده قتل اولنديلر . » دير و بر قاج كون صكره (مولى راشداالدين) ديديكى كى ظهور ايدر ايدى .

بعضى رفيقلر بانا اخبار ايتديلر كه : (قدموس) قلعه سى اهاليسى يامق ايتدكلى ايشلرى ايجون (مولى راشداالدين) ك خانه سنك بويوك نجره سى او كنه كلير و قبلرندن بو ايش ايجون انتظارده بولنورلر ايدى . (مولى راشداالدين) ك كوله سى چيقوب مثبت ويا منق بر تبليغه بولنور و نتيجه تماميله تبليغ اولندينى كى ظهور ايدر ايدى . رفقادن بر چوقلرى بانا خبر ويرديلر كه : (مولى راشداالدين) ؛ (مينقه) (كهف) و (قدموس) قلعه لر ينك اللرنده قالب . (قاموع) قلعه سى اللرنده قالميه جغنى سويلش وعينيله ظهور ايتمش ايدى .

ايشته افاضل رفقادن دويدقلىمى بورايه تثيت ايتدم . بومناقى جمع ابدن شيخ فاضل (ابو فراس بن جوشن المينقى) در .

سليخ شوال سنه ۷۴۴

دارالفنون الابهات فاكولته سى كلام تاريخى مدرسى

محمد شرف الدين

